

2. முதல் 1 (a) தனித்தனியாக
ஒரு கோயிலை.

చేడివిఅప్పులు

అభివృద్ధన సంపుటి

035a,7
H1

$$\frac{148}{2}$$

ఆంధ్రవాఙ్మయ . సేవా సమితి

శ్రీ

ఆంధ్ర వాఙ్మయ సేవాసమితి, బూర్గుంపాడు

కార్యస్థానము : పాల్వంచ

035a,7
H1

8178

ప: ఈశ్వర ఉగాది)

Kothapalli Venkata
Rama Lakshmi
Narayan Sharma
Reading'

జ పోషకులు :

అప్పారావు నవయి అశ్వారావు
పదార్థగారు, పాల్వంచ
సంస్థానాధీశ్వరులు.

శిష్యులు :

పాల్వరావు బహదూరు
అశ్వారావుపేట.

8178

H1

❀ ❀ ❀ ❀ ❀

Please return this volume on or before the date last stamped
Overdue volume will be charged 1/- per day.

[illegible]

ఆంధ్ర వాఙ్మయ సేవాసమితి, బూర్గుంపాడు

కార్యస్థానము : పాల్వంచ

పాల్వంచ (కళ్యాణర ఉగాది)

035a,7

8179

H1

Kothapalli Venkal
Rama Lakshmi
Narayan Sharma
Reading'

జ పోషకులు :

అప్పారావు నవయి అశ్వారావు
పదార్థగారు, పాల్వంచ
సంస్థానాధీశ్వరులు.

పోషకులు :

పకట రామారావు బహద్దరు
అశ్వారావు పేట.

ఆంధ్రవాఙ్మయ సేవాసమితి
ద్వితీయ సంపుటి.

పాల్వంచ సంస్థాన విద్యారాధికారులును,
భాష సేవా కార్యదక్షులు నగు

బ్రహ్మశ్రీ కొత్తపల్లి వేంకట రామలక్ష్మీనారాయణశర్మగారికి
'సాహిత్యపితారద' బిరుద ప్రదాన సందర్భమున సమర్పించబడిన
అ భి నం ద న ము లు.

బెల్లంకొండ చంద్రమౌళికాత్రి,
దుద్దుకూరు వేంకటప్పయ్య చౌదరి,
ప్రచురణకర్తలు.

ఆంధ్రవాఙ్మయ సేవాసమితి,

కార్యస్థానము: పాల్వంచ,
పున. 1941

035a,7

HL

*
* *

అశ్వారావుపేట పురప్రముఖులును
 ఆంధ్ర వాఙ్మయ సేవాసమితి రాజపోషకు లగు
 శ్రీ శ్రీ రాజా కందిమళ్ళ వేంకట రామ రావు
 బహద్దరు జమీందారువారు,

వినాయకపురం పటేలు, భూస్వాములు సగు
 శ్రీ నల్ల పువీరయ్య గారు
 సన్మాన విరాళమునను,

కొత్తగూడెం అగ్రహారీకు లగు
 శ్రీ చిట్టి శేషయ్య గారు,

గుండాంపట్టి వత్తదారు లగు
 శ్రీ నేరేళ్ళకుంట హనుమంతరావు గారల
 విరాళ సహాయమునను
 ప్రచురితము.

*
* *

ACADGURU VISHWARADHYA
 JNANA SIMHASAN JNANAMANDIR
 LIBRARY

Jangamawadi Math, Varanasi
 Acc. No. 8178

APPRECIATION

OF

His Excellency The Right Hon'ble

Sir Akbar Hydari,

Nawab Hydar Nawaj Jung Bahadur,

P. C., B. A., L. L. D., D. C. L.,

President, Executive Council,

**H. E. H. The Nizam's Government, Hyderabad,
(Deccan.)**

**H. E. H. The Nizam's Government,
Hyderabad, (Deccan.)**

**Constitutional
Affairs Secretariat,
14th June 1941.**

" I am desired to inform you that the information about the results of your literary ability has been brought to the notice of His Excellency the President, Right Hon'ble Sir Akbar Hydari, who much appreciates your work in the literary field ".

(S.I.) Under Secretary.

మహామనతవహించిన శ్రీ నిజాంప్రభుత్వ ప్రధానమంత్రిలగు

హిజ్ ఎక్సలెన్సీ రైట్ ఆనరబుల్

సర్ అక్బర్ హైదరీ నవాబు హైదర్ నవాజుజంగ్ బహద్దరు

పి. సి., బి. ఏ., యల్. యల్. డి., డి. సి. యల్., గారి

అమూల్య ప్రశంస

హెచ్. ఇ. హెచ్. డి నైజాం గవర్నమెంటు, కాంప్టిట్యూషనల్
హైద్రాబాదు, దక్కన్. ఎఫ్ యిర్సు సెక్రటేరియట్

14 జూన్ 1941.

“మీయొక్క సాహిత్య సేవాసామర్థ్య ఫలితముల గురించి ప్రభుత్వ సభాధ్యక్షులగు రైట్ ఆనరబుల్ సర్ అక్బర్ హైదరీగారికి విన్నవింపగా వారు మీరు సాహిత్యలోకంలో చేయుచున్న కృషిని మిక్కిలి ప్రశంసించుచుంటి మని మీకు తెలియచేయవలసినదిగా నన్ను కోరిరి.”

(సం) అండర్ సెక్రటరీ.

MESSAGE

OF

Sir M. VENKATA SUBBA RAO,

Agent for Berar,

H. E. H. The Nizam's Government

AND

Ex-Chief Justice, High Court, Madras.

Dear Mr. Sarma,

You ask me for a Message and I send you one with pleasure. The objects of your Society should make an appeal to every Andhra, as I understand that its aim is to promote the cause of Andhra learning and culture. There has been of late a great awakening among the Andhras and if they are to advance socially and politically, their mother-tongue should be adapted to the needs of the present day. While we are justly proud of our great ancient classics, we should make every effort to make Telugu the vehicle of modern thought and learning. I have no doubt that your publications will serve this purpose and I send my very best wishes for the success and prosperity of your Society.

Yours Sincerely,

(Sd.) **M. VENKATA SUBBA RAO.**

మహామనతవహించిన శ్రీ విజాంప్రభుత్వ వీరారు ప్రతివిధులును,
 మదరాసు హైకోర్టు పూర్వప్రధాన న్యాయమూర్తులు సగు
 శ్రీ సర్ ముర్తా వేంకట సుబ్బారావుగారి

సందేశము

ప్రియమైన శర్మగారికి

మీరు నన్ను సందేశమును బంపుమనినారు. నే
 నీ సందేశమును సంతోషముతోఁ బంపుచున్నాను. మీ
 సమితియొక్క యాదర్శము ఆంధ్ర సాహిత్యమును,
 ఆంధ్రుల సంస్కృతిని నుద్ధరించుట యగుటచే, మీ సమితి
 యాంధ్రుల యొక పౌరిత్యక్తికిని ముదావహమే యగును.
 ఈ నాఁ జాంధ్రమహాజనులలో నొక గొప్ప పౌర
 లనము కలిగినది. ఆంధ్రులు సాంఘికముగను, రాజ
 కీయముగను నభివృద్ధి పొందవలయు నన్నచో వారి
 మాతృభాష ప్రస్తుతావసరముల కనుకూలమైనదిగ సంస్క
 రింపఁబడవలయును. మన పాఠీన ప్రబంధములంగాంచి
 మనము గర్వపడుట న్యాయమే. అయినను మన
 మాతృభాష యధునాతన భావపరంపరలను, సంస్కృతిని
 వెల్లడింపగలిగినదై యుండవలయును. మీరు ప్రచురించు
 చున్న గ్రంథము లీ కృత్యనిర్వహణమునం దెంతేని సమ
 ర్థము లని నా విశ్వాసము. మీ సమితి సర్వతోముఖాభి
 వృద్ధినొందు గాత మని మనఃపూర్వకమైన నా శుభా
 శంసనము లందికొనును.

ఇట్లు

(సం) ఎం. వేంకట సుబ్బారావు.

౧

నన్నా ననభావి శేషములు

ని వే ద న ము

పాలవంచ సంస్థాన విద్యాశాఖాధికారులును, ఆంధ్ర వాఙ్మయ సేవాసమితి కార్యదర్శులును, పాలవంచ గ్రంథాల యాధ్యక్షులును, కుకునూరు గ్రంథాలయ సంస్థాపకులును నగు శ్రీయుత కొత్తపల్లి వేంకటరామలక్ష్మీ నారాయణశర్మగారికి జయపురాధీశ్వరులు, సాహిత్య సామ్రాట్టులును నగు శ్రీ శ్రీ విక్రమ దేవవర్మ మహారాజులుంగారి సమక్షమున 'సాహిత్య విశారద' బిరుద సత్కారమును గావించిన శ్రీ ఆంధ్ర భారతీ తీర్థ వారికి కృతజ్ఞతను తెల్పుచు శ్రీ శర్మగారి సభిసందించు తుకు 12-1-41 తేదీ సాయంకాలము 4 గంటలకు శ్రీ అశ్వా రాయ ఆంధ్రభాషా నిలయభవనమందు ఎల్లరికి అల్పహార విం దోసంగఁబడినది. పిదప పాలవంచ సంస్థానాధీశ్వరులైన శ్రీశ్రీ విజయాస్వరావు సనై అశ్వారావు బహద్దరువారి భవ నమున సన్మాన సమావేశము జరుపఁబడినది.

దైవప్రార్థనాసంతరము ఆహ్వాన సంఘమువారి తరపున శ్రీ డాక్టరు బాబూరావుగారు శ్రీ శర్మగారినిగుఱించి పగిసం గించుచు శ్రీ శర్మగారు ఏలూరులో విద్యాసంపదను గడించి, ఆంధ్రజాతీయ విద్యాలయమునకు న్యవహర్తృగను, ఉపాధ్యాయులుగను, గ్రంథాలయాధిపతులుగను పనిజేసి 1925 సంవ త్సరమున విద్యావిషయకముగ చాల వెనుకఁ బడియున్న మన్నెపుప్రాంత మనఁదగు నీపాలవంచసంస్థానము నంవలి అమర వర మను గ్రామములో పౌరుల ఆహ్వానము ననుసరించి శ్రమ యనక వచ్చి ఆంధ్ర గౌతమ్యాశ్రమ మను నొక విద్యాసంస్థను స్థాపించి భాషాప్రచారమునకుఁ గడంగిరి.

1926 సంవత్సరమున కుకునూరున ప్రముఖుల తోడ్పాటుతో 'శ్రీ దేశోద్ధారక ఆంధ్రభాషా నిలయమును' స్థాపించి సాహిత్య విద్యావిషయక ప్రచారమునుగావించిరనియు, దురదృష్టవశమున నా గ్రంథాలయము పరశురామప్రీతి కాగా మఱిల రెండువేల పుస్తకముల సనేకశ్రమల కోర్చి సమకూర్చి పునరుద్ధారణ జేసిరనియు, అదియుగాక స్వయంకృషివలననే 1931 వ సంవత్సరమున సంస్థాన విద్యాశాఖాధికారిత్వమును బడసి బ్రిటిషు గవర్నమెంటు నైజాం గవర్నమెంటువారి పాఠశాలా నిర్మాణ నియమములను కోర్చి కరించి సంస్థానమున ప్రాథమిక విద్యాభివృద్ధికి ప్రచారమును సాగించి, అధికారుల మన్ననలకు పాత్రులై రనియు, బూర్గంపాడునందు 'ఆంధ్రవాఙ్మయ సేవా సమితికి' స్థాపకులై సాహిత్య సంపుటి యగు కిన్నెరయను గ్రంథమును వెలువరించి సాహిత్యకృషి చేసిరనియు, ఇట్టివారికి శ్రీ భారతీతీర్థవారు 'సాహిత్య విశారద' యను బిరుద మొసంగి గౌరవించుట మన కెల్లరకు సభినందింపఁదగు విషయమనియు, మా ఆహ్వానము సంగీకరించిమీరందరు శ్రమయనక విచ్ఛేయుట ముదావహ మనియు, ముఖ్యముగా మన డివిజనల్ ఆఫీసరుగారు మేము అడిగినంతనే అధ్యక్షులుగ నుండుట కంగీకరించుట ఎంతో భాగ్యమనియు, శ్రీ వారు అధ్యక్షపదవిని స్వీకరించి కార్యక్రమము కొనసాగింప కోరుచున్నా మనియు నుడువుచు అధ్యక్షులను శ్రీ శర్మగారిని పూలమాలలతో సలంకరించిరి.

పిమ్మట పలుప్రాంతములనుండి సమావేశమునకు రాలేని ప్రముఖులు పంపిన సందేశములను చదివిరి.

బీరారు ఏజంటులైన శ్రీ సర్ ముత్తా వేంకటసుబ్బా
 రావుగారు, ఆంధ్రవిశ్వవిద్యాలయోపాధ్యక్షులైన డాక్టరు.సి.
 ఆర్. రెడ్డిగారు, కాశీవిశ్వవిద్యాలయోపాధ్యక్షులైన శ్రీ సర్.
 యస్. రాధాకృష్ణపండితులు, మద్రాసు యూనివర్సిటీ లై బ్రే
 రియర్, యస్. ఆర్. రంగనాథన్ గారు, శ్రీ శ్రీ పితాపురం యువ
 రాజావారు, నిజాంప్రిభుత్వ ఎక్సైజు డిప్యూటీ కమిషనరు లగు
 మాల్వీ అహమ్మదు సైయ్యదు సిద్దీఖ్ సాహెబుగారును, నిజామా
 బాదువిద్యాధికారులగు మాల్వీ అబ్దుల్ రషీదు సిద్దీఖ్ సాహెబు
 గారును, శిరిపూరు తహసీల్ దారు లగు, య్. దుర్గయ్య, బి.ఎ.,
 గారును, ఉభయభాషాప్రవీణ తుమ్మలసీతారామమూర్తిచౌదరి
 గారును, వరంగలుజిల్లా ఆంధ్రజనసంఘాధ్యక్షులు శ్రీ పర్చా
 రంగారావు పంతులుగారును, పండిత ఆదిరాజు వీరభద్రారావు
 గారును, శ్రీ వేదుల సత్యనారాయణశాస్త్రిగారును, ఆంధ్ర
 సంపాదకులు, శ్రీ మధునాపంతుల సత్యనారాయణ శాస్త్రిగా
 రును, శ్రీ రామమూర్తి, బి. ఎ., గారును, అచ్యుతన్న నరసింహ
 రావుగారును మున్నగువారు తమ అమూల్య సందేశముల
 సంపిరి. సభకు రాజాలక శతావధాని శ్రీ వేలూరి శివరామ
 శాస్త్రిగారు, మాల్వీ ఉమర్ అలీషాకవిగారు, శతావధానులు
 శ్రీ శేషాద్రిరమణకవులు, శ్రీ పతిత్ర్యంబకరావుగారు, దోమా
 వేంకటస్వామి గుప్తగారు, సాగి వెంకటనరసింహము ఎం. ఎ.
 గారును బంపిన అభినందన పద్యములు చదువఁబడినవి.

తరువాత సభాధ్యక్షులు అయిన మాల్వీ గులాం మహ
 మూద్ ఖాన్ సాహెబుగారు, ప్రారంభోపన్యాస మొనఁగించుచు,
 తాము తెలుఁగులో ఉపన్యసింప లేనందులకు విచారించుచున్నా

మనియు, ఎంతరో పెద్దలుండగా తమ కీ యాధిక్య మొసంగినందు
లకు కృతజ్ఞుల మనియు, ఈసంస్థానమునందు చాలా కాలమునుండి
విద్యాసేవ చేయుచున్న శ్రీ శర్మగారి కృషికి శ్రీ భారతీతీర్థ
వారు సాహిత్య విశారద బిరుదమిచ్చుట సంతోషకర మనియు,
అట్టిసంస్థకు సంస్థానప్రజలు కృతజ్ఞులనియు ఏ జాతిగాని అభి
వృద్ధిజెందవలెనన్న విద్యయే ఆవశ్యక మనియు, విద్యలేనివాడు
పశుతుల్యుడనియు జపాను అమెరికా దేశములు విద్యాప్రచార
ముచేతనే ప్రపంచమున పేరుపడెనన ననియు, ఇప్పుడు మన
దేశమునందు మాతృభాషాబోధనావశ్యకతకు ప్రాముఖ్యత
నొసగుచున్నారనియును, అదియే బాలురను విజ్ఞానవంతులను
జేయు సాధనమనియును, ఏభాషలోగాని సర్వదా కృషిచేయుట
వలననే ఘనత కలుగు ననియు, శ్రీ శర్మగారిని ఇక్కడివారు
ఇతరప్రాంతముల వారు విద్యాధికులు అధికారులును గౌరవించు
టకు కారణ మిదియే యని నుజివిరి.

పిదప శ్రీశర్మగారికి పాలనంచగ్గింథాలయ పక్షమున
శ్రీ వసం వేంకటాచార్యుల సరసింహారావుగారు అభినందనపద్యములు
చదివి ఆంధ్రవిజ్ఞాన సర్వస్వ ప్రథమసంపుటమును బహూకరిం
చిరి. కుకునూరు గింథాలయము తరపున శ్రీ చిలుకునూరి
సుబ్బారావుగారును సన్మానపద్యముల చదివి ఆంధ్ర విజ్ఞాన
సర్వస్వ ద్వితీయ సంపుటమును బహూమానించిరి. అశ్వారావు
పేట గింథాలయ పక్షమున అచ్చటి ప్రముఖులు అభినందన
పత్రికమును అర్పించి శ్రీ రాజా కందిమల్ల వేంకటరామా
రావు బహద్దరు జమిందారువారు పంపిన సందేశమును విని
పించి శ్రీవారు సన్మానరూపముగ యేబది రూప్యములను,

వినాయకపురం పటేలు, భూస్వాములు నగు శ్రీనల్లపు వీరయ్య
 గారంపిన యిరువదియైదు రూపాయలును, శ్రీ ముకుంద రామ
 మూర్తికవిగారు సమర్పించిరి. రుద్రాంగోట గ్రంథాలయపక్ష
 మున శ్రీ యాముజాల వేంకట శాస్త్రిగారు శ్రీ శర్మగారి
 సభినందించుచు పండితారాధ్య చరిత్రను బహుశరణముగా
 నొసంగిరి. సంస్థానోపాధ్యాయుల పక్షమున జనాబ్ మాల్వీ
 అబ్దుల్ రజాఫ్ సాహెబుగారును, శ్రీ మల్లాది వేంకటసుబ్బయ్య
 గారును, ఉర్దూ తెలుగులందు సన్మానపత్రముల సమర్పించి
 ఖురాన్ షరీఫ్, భగవద్గీత గ్రంథముల నొసంగి సత్కరించిరి.
 పూర్వ విద్యార్థిసంఘపక్షమున శ్రీ కొండుభట్ల విశ్వనాథం
 గారు కృతజ్ఞతాభినందనపద్యముల చదివి ఖద్దరు వస్త్రములచే
 సన్మానించిరి. జటహోలుసంస్థాన మందలి కొల్లాపుర స్నేహ
 లతాసంఘ పక్షమున శ్రీవాజపేయయాజుల రామసుబ్బా
 రాయడు బి. ఏ., గారు స్వయముగ రాదలచి కార
 ñాంతరములచే రాజాలమికి విచారించుచు పంపిన అభినందన
 పద్య మిత్రలేఖను శ్రీ చిలుకునూరి సుబ్బారావుగారు చదివిరి.
 బూర్గుంపాడు పౌరుల పక్షమున శ్రీ మాజేటి రామచంద్రయ్య
 గారు, దుద్దుకూరి వెంకటప్పయ్య చౌదరిగారు అభినందన
 పత్ర మర్పించిరి. ఆంధ్రవాఙ్మయ సేవాసమితి పక్షమున
 సమితి సభ్యులును కవులు నగు శ్రీ ముకుంద రామమూర్తి,
 బెల్లంకోండ చంద్రమాళిశాస్త్రి, చిలుకునూరి సుబ్బారావుగార్లు
 అభినందనపద్యములు చదివి ఆంధ్రభాషా చరిత్రమును (రెండు
 సంపుటములు) సమర్పించిరి. రాజాలని సమితిసభ్యులగు శ్రీ
 హరి రామలింగశాస్త్రిగారు, ఉభయ భాషాప్రవీణ విశ్వనాథ

వేంకటేశ్వరులుగారు, పన్యాల వెంకటరంగనాథరావుగారు, ఉభయ భాషాప్రవీణ పెరవలి లింగయ్యశాస్త్రిగారు, కొమరగిరి చారాయణరావుగారు పంపిన సందేశాభినందన పద్యములను శ్రీ సాహిత్యవిద్యాప్రవీణ కొత్తపల్లి మృత్యుంజయ సోమయాజి గారు శాస్త్రవ్యముగా చదివి వినిపించిరి.

తరువాత శ్రీ శర్మగారు తమ నీ రీతి ఆంధ్ర భారతీతీర్థ వారు, వివిధ భాషాసంస్థలవారు, కవులు, పండితులు, ప్రముఖులు అభినందించి నందులకును, సన్మానించి నందులకును కృతజ్ఞుల మనియు తమ కొనరించిన యీ గౌరవమును తమకు సంబంధించిన సంస్థలకే చెల్లుననియు, అల్పజ్ఞులగు తమ కేమియు గొప్ప తనము లేదనియు, ఈ బిరుద ప్రదానమువలన తమ కార్య భారము హెచ్చైన దని తలంచుచుంటి మనియు, తా మీ ప్రాంతమున చేసిన నేవకన్న చేయవలసినది ఎక్కువగా నున్నదనియు దానికి ప్రజలు ప్రభుత్వము మిక్కిలి చేయూత నొసంగవలె ననియు, సంస్థానమునం దిట్టి యపూర్వమైన సాహిత్యవిషయకసమావేశమునకు అధ్యక్షత వహించి అమూల్యోపదేశముల నొసగి సభా విజయమునకు తోడ్పడిన శ్రీ డివిజనల్ ఆఫీసరుగారికి, ఈ సమావేశమునకు ముందంజవేసి సర్వప్రయత్నముల జరిగించి తమ నీ రీతి సన్మానించుటకు కారణభూతులైన శ్రీ పాలవంచ గ్రంథాలయ సభ్యులకును, సన్మానము లొసంగిన వారికి వందన సమర్పణజేయుచు సన్మానరూపముగ నొసంగిన ద్రవ్యముతో ఆంధ్రవాగ్దేవికి నూతనాలంకారముల సమకూర్చగల మనియు ప్రత్యుత్తర మొసంగిరి.

ఆపైన అధ్యక్షులు ఈ సంస్థానమున గల లోకలుఫండ్ స్కూళ్ళలో 50 మంది పిల్లలకన్న ఎక్కువగ నుండవలెననియు అట్టిచో మాకు తెలిపిన మరియొక ఉపాధ్యాయునిగూడ నేర్పరతుమనియు, మరియొకమారు శ్రీ శర్మగారిని ఇతోధిక ముగ భాషానేవఁ జేయుటకు ప్రోత్సహించుచుంటి మనియు, ఈ సభను ఇట్లు సమావేశపరచి నందులకు శ్రీడాక్టరు బాబూ రావుగారిని, అశ్వారావుపేట మొదలగు పలుతావులనుండి యిచటి కరుదెంచి నన్నానించిన ప్రముఖులను కొనియాడుచుంటి మనియు, శ్రీ శర్మగారికి భగవంతుడు ఆయురారోగ్యముల నిచ్చి ప్రోచుగాత మని కోరుచున్నామనియు చెప్పి ముగించిరి.

శ్రీ డాక్టరు బాబూరావుగారు, శ్రీ ముకుంద రామ మూర్తిగారును సమావేశమున కధ్యక్షత వహించి జయప్రద ముగా కార్యక్రమమును కొనసాగించి నందులకు శ్రీ డివిజనలు ఆసీసరుగారికిని, శ్రీమ యనక సభకు విచ్చేసినందులకు సంస్థాన ప్రజలకును, కృతజ్ఞతాభివందనముల నర్పించుచు ఈ సమావేశము ప్రత్యేక నైలక్షణ్యము కలిగియున్నదనియు శ్రీ డివి జన్ సాహెబుగారు అధ్యక్షత వహించుటయు ఉమర్ ఆలీషా మొదలగు మహమ్మదీయ ప్రముఖులు అభినందన సందేశము లంపుటయు ప్రాచీన కాలమందలి హిందూమహమ్మదీయ విజ్ఞాన సామరస్యమును దలపించుచు ఈ కాలములో నిట్టి సంఘటన శుభావహ మనియుఁ జెప్పి ముగించిరి. అంతట జయ జయ ధ్యానములతో సమావేశము పరిమార్చి నొందింపఁ బడినది.

మా ఆంధ్ర వాఙ్మయ సేవాసమితి గడపినకొలది జీవితములో తొలుత కిన్నెర సాహితీ సంపుటిని వెలువరించి ప్రశస్తి పడసిన కొలది కాలమునకే కార్యదక్షులగు శ్రీ శర్మగారి కి బిరుద సన్నాస విశేషము వాఙ్మయ రంగమున ముఖ్య ఘట్టముగ పరిణమించినది. తత్ఫలితముగ వా రీ ప్రాంతమున నొనరించిన వాఙ్మయ కృషిని గ్రంథస్థము చేయ పలువు రభిలషించుట చేతను నిందు కనుగుణ్యముగ పై మహాసీయులు, కవులు, పండితులు, సంస్థలు, సంఘములు, వివిధరీతుల చదివింపు లంపియుండుటచేతను, ఈ రచనలన్నిటిని చేర్చి 'చదివింపు'లను పేరుతో అశ్వారావుపేట పురప్రముఖులగు శ్రీ శ్రీ రాజా కందిమళ్ళ వేంకట్రామారావు బహద్దరు జమీందారుగారు, వినాయకపురం ఫటేలు, భూస్వాములు శ్రీ నల్లపు వీరయ్యగారొసంగిన సన్నాస ద్రవ్యసహాయమున ఈ సంపుటిని వెలువరించు భాగ్య మొదలినది.

ఇది యొక సరస్వతీ దేవ్యారాధకుని సన్నాస మగుటచేతను, సరస్వతీ దేవ్యారాధనము సారస్వతయు లెల్లర యారాధన మగుటచేతను మా యొనరించిన కృషి సరస్వతీ ప్రీత్యర్థ మగుత మని యింతతో ముగించుచున్నాము.

ఆంధ్ర వాఙ్మయ సేవాసమితి.
కార్యస్థానము, పాల్వంచ.
వృష విజయ దశమి.

బెల్లంకొండ చంద్రమౌళి శాస్త్రి
దుడ్డుకూరు వేంకటప్పయ్యచౌదరి
సహాయ కార్యదర్శులు.

అధ్యక్షోపన్యాసము

అభినందన సభాధ్యక్షి లగు

జనాబు మౌల్వీ గులాం మహమూద్ ఖాన్ సాహెబు

డివిజన్ ఆఫ్ నరు గారి

ఉపన్యాసం.

సోదరులారా !

ఈ సమావేశానికి చాలామంది అధికారులు, విద్యాధికులు, పెద్దలు, ఇతరప్రాంతప్రముఖులు దయచేశారు. ఇందులో తెలుగువారు బహుసంఖ్యాకులు. అందరికీ తెలిసేటట్లు తెలుగులో ఉపన్యాసం చేయలేనందుకు విచారిస్తున్నాను. నాకు తెలిసిన నాలుగుముక్కలు నా ఉర్దూ భాషలో చెప్పెదను. నన్ను మన్నించి నా ఉపన్యాసాన్ని వినగోరుతున్నాను.

మనప్రాంతంలో, అందులో మన పాల్గొంచ సంస్థానంలో ఇలాంటి సభలు జరగడం చాలా అరుదు. ఇట్టి ప్రాముఖ్యత మన సంస్థానానికి అబ్బడం మన అదృష్ట మనాలి. శ్రీ శర్మగారు చాలాకాలంనుంచి ఈ ప్రాంతంలో అమోఘమైన కృషి చేయడంవల్లనే వారికి శ్రీ భారతీతీర్థవారు 'సాహిత్య విశారద' అనే బిరు దిచ్చి సన్మానించారు. వారికి మనమందరము కృతజ్ఞులము. ఇలాంటి విషయం మన అందరికీ విద్యాప్రోత్సాహాన్ని కలిగిస్తుందని చెప్పాలి,

'మనిషి' అనిపించుకోవడానికి ముఖ్యంగా 'విద్య' అనేది
 వుండాలి. అది లేనివాడు గేదె, మేకవలె ఒకపశువు అనిపించు
 కుంటాడు. ఇతర దేశాల్లో విద్యకున్న ప్రాముఖ్యం గమనించా
 లంటే జపాను, అమెరికా దేశాలను పరికించాలి. జపానులో
 నూటికి నూరుపాళ్లు చదువుకున్న వా రుండటంవల్ల ఆ దేశం
 ఎంత అభివృద్ధిలో వుందో మీకు తెలియనివిషయం కాదు..
 అమెరికా దేశంకూడ అలాగే ప్రపంచంలో ప్రముఖస్థానం
 వహించింది. నేను చదువుకునే రోజుల్లో మన దేశంలో అయిదు
 విశ్వవిద్యాలయాలు మాత్రం వుండేవి. యాభై సంవత్సరాల
 నుండి జరిగిన ప్రచారప్రబోధాలవల్ల ఇప్పటికి యూని
 వర్సిటీల సంఖ్య యిరవై దాకా పెరిగింది. ఏ జాతిగాని, ఏ భాష
 గాని, ఏ దేశంగాని అభివృద్ధి పొందాలంటే విద్యాప్రచారం
 బాగా సాగాలి. ఇప్పుడు ఆంధ్రులకు ప్రత్యేకంగా యూని
 వర్సిటీ యేర్పడింది. అందువల్ల తమ మాతృభాషలో సర్వ
 విజ్ఞానమూ సంపాదించవచ్చు. అధునాతనయుగంలో గొప్ప
 గొప్ప విద్యాంసు లందరూ మాతృభాషాబోధనకు ప్రాముఖ్యం
 యివ్వాలని ఆందోళన సల్పుతున్నారు. ఇతర దేశాల్లో
 చాలాకాలం నించే ఈ ప్రచారం సాగుతున్నది. అలా మాతృ
 భాషాబోధన జరిగినప్పుడే విద్యార్థుల హృదయాలకు చెప్పే
 విషయం బాగా హత్తుకపోతుంది. మన శర్మగారు ఈ సంస్థా
 నంలో విద్యాధికారులుగా వుండి తగినంత విద్యాప్రచారం
 సాగిస్తున్నారు. వారిని మీ అందరితోబాటు నేనున్న హృద
 యపూర్వకంగా అభినందిస్తున్నాను. ఇక్కడి ప్రముఖులు, ఇతర

ప్రాంతంలోని విద్యావైశద్యము గలవారు, ఉన్న తాధికారులు. ఇంకా ఎంతోమంది శ్రీ శర్మగారిని, వారి కృషిని మెచ్చు కుంటూ పంపిన సందేశాలు చూస్తే శ్రీ శర్మగారి శక్తిసామర్థ్యాలు విశదమౌతవి.

ఈ సంస్థానంలో వున్న లోకల్ ఫండు స్కూళ్ళ అభివృద్ధికూడ గమనింపతగ్గ విషయం. శ్రీ శర్మగారు సంస్థానానికి వచ్చినది మొదలు విద్యాప్రచారం బాగా జరిగింది. ప్రతి స్కూల్లోను యాభైమంది పిల్లలుండేటట్లు చూడటం ప్రజల యొక్క విధి. అంతకన్న ఎక్కువమంది వుంటే మాకు తెలియజేస్తే, సూపర్ వైజరుగా రైన శ్రీ శర్మగారి ద్వారా మరి యొక యుపాధ్యాయుణ్ణి ఏర్పరుస్తాం.

ఇంతమంది పెద్దలుండగా నాకీ గౌరవం యిప్పించినందులకు మీకు కృతజ్ఞుడను. శ్రీ శర్మగారికి పరమేశ్వరుడు ఇట్టి ప్రాభవశక్తుల నికముందుకూడ యిచ్చి యితో²ధికముగా భాషాసేవ చేయిస్తూ ఆయురైశ్వర్యముల నొసంగుగాత మని కోరుతున్నాను. ఇట్టి అభినందన సమావేశ మేర్పరచి ఇంతమందిని రప్పించి అమోఘముగా జరిపించినందులకు శ్రీ డాక్టరు బాబూరావుగారిని, ఇతర ప్రముఖులనూ నేను చాలా మెచ్చుకుంటున్నాను.

శర్మగారి ప్రత్యుత్తరము

అధ్యక్షా! మహాజనులారా!!

ఓరుగల్లు సామ్రాజ్యమున కలంకారమై, అశ్వారాయ బిరుదంబున వాసికెక్కి, శౌర్యుడై ర్యాదికముల ప్రసిద్ధిగాంచిన ఆంధ్ర ప్రభువర్యులచే పూర్వమునుండియు పాలింపబడుచు, పూర్వచారిత్రక చిహ్నముల కాలవాలమై, పాల్వంచ సంస్థానమునకు రాజధానీనగరముగ విలసిల్లి, కాలవశమున ఒక చిన్న పల్లెటూరుగ మారి, ప్రభుత్వాదరణమున, దివ్యభవనములతో, నూతనశోభతో పునర్నిర్మితమైన ఈ రాజధానీనగరమందు నేడు ఇంతమంది పెద్దల సమక్షమున, ఏకోస్మృతిముగా తమ రందరీ రీతి నన్ను గౌరవించినందుల కెంతయు సంతసించుచు కృతజ్ఞతాభివందనము లర్పించుచున్నాను. ఇట్టి సమావేశమునకు మన సంస్థాన ప్రధానాధికారులైన శ్రీ డివిజన్ ఆఫీసరుగా రధ్యక్షత వహించి సభావిజయమునకు మార్గదర్శకులైనందుల కెంతయు ధన్యుడను. వారికి కూడ అనేకవందనము లర్పించుచున్నాను.

నా బిరుదప్రదానమునకు సంతసించుచు కొన్ని గ్రంథాలయములవారు సన్మానపత్రముల సమర్పించిరి. కొన్ని భాషా సంస్థలు, విద్యాసంస్థలు అభినందనపత్రము లొసంగినవి. పండితులు సదభిప్రాయము లిచ్చిరి. కవులు పద్యహారములు వేసిరి. అధికారులు ప్రశంసల సంపిరి. విఖ్యాతులైన వారు శ్లాఘించిరి.

మితులు యథోచిత గౌరవసత్కారముల నల్పిరి. ఇదంతయు. వారికి నా కృషియందు గల ఆదరాభిమానములు తప్ప అంతటి గౌరవార్హతకు నే నెట్టి మహోత్కృష్టకార్యములను చేయలేదు. అంతటి సాహిత్య విశారదత్వమును నాకడ లేదు. నా కీ బిరుద మొసంగబడు నని కలలోనైనను స్మరించియుండలేదు. నేను గొప్పవిద్యాధికుడనా కాను. గొప్పపండితుడనా కాను. గొప్పకవి నా కాను. గొప్పచరిత్రకారుడనా కాను. తుదకు గొప్పయధికారినా కాను. కాని ఈ మహనీయుల కందరికిని నేనచేసి తరించవలె నని మాత్రము కోరువాడను. పలువురకు హితముతో కూడుకొన్న పనిచేయుటయందు నేర్పరి ననియో, సాహిత్యసంపత్తి లేక పోయినను, అణగిమణియున్న సాహిత్య సంపత్తి గలవారిని పురిగొల్పి, సాహిత్యవిశారదుల చేయగల ననియో, లేక నాయందుగల ఏకైక సామర్థ్యముల గుర్తించియో. ఈ మారుమూలనున్న నాకు ఆంధ్ర పరిశోధక విశ్వవిద్యాలయము వారీ బిరుదము నంటగట్టిరి. ఈ విశ్వవిద్యాలయము మట్టుకు ఒక గొప్ప అంతర్జాతీయ విద్యా విషయక సంస్థగ మన దేశములో, జయపురాధీశ్వరులును, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయోపాధ్యక్షులును, సాహిత్యసామ్రాట్టులు నగు శ్రీశ్రీవిక్రమ దేవవర్మ మహారాజులుంగారి యాధ్వర్యమున, చాల కాలము నుండి పనిచేయుచున్నది. అమెరికా, యూరోపు, ఆఫ్ఝేలియా, ఇండియా దేశములందలి పలువురు విద్యాధికులచే నడుపబడు చున్నది. విజయనగరము నందలి మహారాజుగారి కళాశాల. ప్రొఫెసరు బుర్రా శేషగిరిరావుపంతులు ఎం. ఏ. పిహెచ్.డి.

గారు దీని కధ్యక్షులు. మన దేశమున స్వస్థుల
 విద్యావంతులలో పేరెన్నిక గన్న మహామహోపాధ్యాయ,
 కళాప్రపూర్ణ బిరుదాంకితులు శ్రీ తాత సుబ్బారాయశాస్త్రి
 గారు, రాజా సూరపనేని అచ్యుతరామరాజు బహద్దరు జమిం
 దారువారు, మున్నగు విద్యావేత్తలు, ప్రభువు లెందరో దీనియం
 దున్నారు. మన రాష్ట్రములో ఈ విశ్వ విద్యాలయ గౌరవ
 మును బడసినవారు—మన కీ. శే. ప్రధానామాత్యులగు శ్రీ
 మహారాజా సర్. కిషోరి ప్రసాదు బహద్దరువారు ‘రాజ
 సభాభూషణ’ బిరుదముచే సత్కరింపబడిరి. ఉస్మానియా
 యూనివర్సిటీ తెలుగు ప్రొఫెసరు లగు శ్రీ రాయప్రోలు సుబ్బా
 రావుగారు ‘కవిభూషణ’ బిరుదమును బడసిరి, మహాబూబు
 కాలేజి తెలుగు పండితులగు శిరోమణి సన్నిధానం సూర్యనా
 రాయణశాస్త్రిగారికి భారతీర్థ పండిత బిరుద మొసంగ
 బడెను. ఇంకెవరైన ఒకరిద్దరుందురేమో నాకు తెలియదు.
 అట్టి వారి ప్రతిభా సేవావిశేషములు గౌరవింపబడు తెల్లరు
 గర్వింపదగిన విషయము. ఈనాడు మీలో మీవాడనైన
 సన్నితుల గౌరవించుచున్నారన్న ఆ గౌరవము మీకేగాని,
 నాకొక్కనికే చెందిన దని గర్వించజాలను. బిరుదప్రదానము
 జరిగి పదిమాసములు గడచినను, పలుప్రాంతములలోని మిత్రులు
 సహచరులు అనుచరులు ఇప్పటికై నను ముందునకువచ్చి నన్నీ
 రీతి గౌరవము సల్పిన, నేనే సంస్థలకు సంబంధించిన వ్యక్తితో
 వాటికన్నిటికి ఆ గౌరవము సల్పిన ట్లని భావించుచున్నాను.
 ఏ శ్రేయోభిలాషుల తోడ్పాటున నా యద్యమము కొనసాగు

చున్నదో వారెల్లరు నీ గౌరవమునందు భాగస్వాములే. ఏ యధి
 కారుల దోహదమువల్ల యిట నా విద్యాప్రయత్నములు సాగు
 చున్నవో వారందరు గౌరవింపబడి నట్లే. ఏ ప్రభువుల
 యాదరణవిశేషములు నా యున్నికి హేతుభూతమయ్యెనో,
 ఆ ప్రభువులకే ఇది కీర్తిదాయకము. ఏ సంస్థానమున ఈ ఉపస్థా
 పులును తిని, ఇంతకాలము సుఖజీవయాత్రను గడపితినో, ఆ
 సంస్థానమునంతను అట్టిమహావిద్యాపీఠముగౌరవించినటు లగును.
 మన సంస్థానము పుట్టిన తర్వాత నిట్టి విద్యామర్యాదల కని విని
 యెకుంగ లే దనిన అతిశయోక్తి గాదు. ఈ సంస్థానమున నిట్టి
 సన్మానమున కిదియే ప్రప్రథమము, అపూర్వమని గూడ
 నుడువనచ్చును. ఇటుల నా నేవను గుర్తించిన మహానీయులకును,
 ఆంధ్రభారతీ తీర్థవారికిని కడుంగడు కృతజ్ఞుడను.

ఈ సమయమున, నేనీ సంస్థానమున జరిగించిన కృషిని
 సత్యపథమున క్లుప్తముగానైన నుడువకుండుట భావ్యముగా
 నుండదు. 15 ఏండ్ల క్రిందట నా జీవితము ఈ సంస్థానమున
 గోదావరీతీరమున గల అమరవర మను చిన్నపల్లెటూరిలో
 ప్రారంభమయ్యెను. అప్పటి కీ ప్రాంతము విద్యావైజ్ఞానిక విష
 యము లందు చాలా వెనుకబడి, ప్రాపంచిక పరిస్థితులకు
 సంబంధించక, కడుదూరస్థమై యున్నదనుట సత్యదూరము
 గాదు. దూర దేశములవారు, ఇటువైపు లన్నియు మన్నెపు
 ప్రాంతములే యనియు, ఇటనుండు వారు కేవలము ఆటవిక
 జనులే యనియు, ఇది ఎన్నోవేలమైళ్ల దూరమున నున్న ఒక
 దేశమనియు భావించుచుండెడివారు. ప్రజలలో విద్యానక్తి

శూన్యము. గ్రంథము లన నేమియో, పత్రికలన నెట్లుండునో చూచి యెరుంగరు. విద్యావంతులుగాని, సేవాభిలాషులుగాని లనలే లేరు. మార్గసౌకర్యము లంతకుమునుపే లేవు. విద్యాప్రయత్నము లెటుల కొనసాగింపబడుచున్నవో, ప్రజాహిత సౌకర్యము లెట్లవరచుకోవలయునో ఈ ప్రాంతీయులు తెలిసి కొన జాలరైరి. ఇవియే ఈ ప్రాంతీయుల అజ్ఞానాంధకార పరిస్థితులకు ముఖ్యకారణములు.

ఈ స్థితిలో చిన్నపిల్లల కొక పాఠశాలను ప్రారంభించి నక్రమ పద్ధతులతో, సరియైన పుస్తకములతో, గ్రామ జీవితావశ్యక మగు ప్రాథమిక విద్యకు పునాదులు వేయుచు, విద్యాబోధన కుషక్రమించి ఆదర్శపాఠశాలగా నొనర్ప ప్రయత్నించితిని. దీనికితోడు గ్రామస్థులలో విద్యాభిలాష, ప్రపంచజ్ఞానము కల్గింప నెంచి ఒక చిన్న గ్రంథాలయమును నెలకొల్పి, ప్రబోధ మొనరింప సాగితిని. ఆనాటినుండియే ఈ సంస్థానము ప్రాపంచిక పరిస్థితులతో, మన రాష్ట్ర పరిస్థితులతో సంబంధమును కల్గించుకొనుటకు మొదలిడె ననుట నిశ్చయము. అప్పటిలో నేను పత్రికాదులందు ప్రచురించిన వ్యాసాదులవలన ఈ సంస్థాన చారిత్రక విశేషములు, స్థితిగతులు, విద్యావ్యాపనము, ప్రజాహిత సౌకర్య మార్గములు మున్నగునవి బైటపడి ప్రబోధ కారణములయ్యెను. ఆ కుగ్రామమున ఒక సంవత్సర పరిమిత జీవితమే గడచెను. తదుపరి అంతకంటె కొంచెము పెద్ద గ్రామమైన కుకునూరు వాస్తవ్యుల అభిలాషను పురస్కరించుకొని, నా యనికి నటకు మార్పుకోవలసి వచ్చెను. వారి

యాదరణమున ఒక పాఠశాలను నడుపుచు అందే గ్రంథాల
 యమును గూడ కొనసాగించితిని. నా రాకతో, అక్కడ ఎంతో
 కాలమునుండి ఎదుగు బాచుగులు లేక గ్రామస్థుల నిరాదర
 ణకు పాత్రమైన సంస్థాన లోకల్ ఫండు పాఠశాల కుద్వాసన
 కలుగ జొచ్చెను. అంతట గ్రామస్థు లెల్లరు పై యధికారు
 లకు విన్నవించి ఆ రు 10/ల వేతనము నా కిప్పించ ప్రయత్నించిరి.
 ఈ స్వల్ప వేతనమున కంగీకరించిన నా స్వేచ్ఛకు కూడ భంగము
 వాటిల్లునేమో యని మెనుకాడితిని గాని, అందు పోవేళిం
 చిన ఇంకెక్కువ విద్యానేవ చేయుట కవకాశ ముండునేమో
 యని త్యాగబుద్ధి వహించి అందుల కంగీకరించక తప్పినది
 కాదు. సంస్థానము నం దిది యొక ఆదర్శప్రాథమిక పాఠశాలగా
 నొనర్పవలె నని ప్రయత్నించితిని. అటులనే గ్రంథాలయమును
 గూడ రాష్ట్రములోగల పెద్ద గ్రంథాలయములలో నొక
 దానిగ జేసి సంస్థానప్రజల కెల్లరికి అందుబాటులో నుండు
 లాగున జేయ సమకట్టితిని. నే నీ పాఠశాలలో చేరినప్ప
 టికి సంస్థానమున ఏ 5, 6 పాఠశాలలో పేరునకు మా
 త్రము గలవు. నే నీ పాఠశాలలో ప్రవేశించినదిగాయితే
 పాఠశాలల కుండవలసిన లక్షణములు అనగా, పాఠ్య
 క్రమము, పుస్తకనిర్ణయము, స్కూలు రిజిష్టర్లు, నెలసరి
 లెక్కలు, ఫర్నిచరు మున్నగు వాటి అవసరముల గురించి
 అధికారులకు విన్నవించుచు, పాఠశాల నాకర్షకముగ
 జేయ మొదలిడితిని. ఈ చాదస్తు డెక్కడదొరకెరా యని వా
 రనుకొనుచుండెడివారు. కాని నావిధులను నిర్వర్తించుకొను

చుండెడివాడను. ఇదొక విధముగ నా వ్రాతకోతలు ఏమియు
 నెరుంగని గుమాస్తాలకు విద్యాబోధన చేయునదిగా నుండెడిది.
 అధికారులకు విద్యాపరిస్థితు లెట్లుండవలెనో గ్రహించుట
 కవకాశముగా నుండెడిది. వారందరు నా ప్రయత్నములకు
 విధిగా సహాయపడుచుండెడివారు. ఆనాటి వ్రాతలు కొన్ని
 ఈనాడు కార్యరూపమున జూచు భాగ్యము నాకే కల్గిన దనిన
 గర్వోక్తి కాదు. ఇక మిగతా పాఠశాలల స్థితిని పరికించువారు
 లేరు. పరీక్షాధికారులు గూడ ప్రత్యేకించి లేరు. ఉపాధ్యాయు
 లుండి పిల్లలు లేనివి కొన్ని, పిల్లలుండి ఉపాధ్యాయులు లేనివి
 కొన్ని, ఉపాధ్యాయులు- పిల్లలులేని పాఠశాలలు కొన్ని, ఈ
 రెండూ ఉండి జీతములు లేనివి కొన్ని, చదువు సంధ్యలు
 లేకుండా ఉన్నవి కొన్ని, ఈ స్థితిలో విద్యావ్యాపక మెట్లు
 జరుగునా యని ఆందోళనపడుచుండెడివాడను. అట్టి స్థితిలో
 విద్యాపంతులైన సర్కారు అధికారులు, సంస్థాన అధికారులు
 రాసాగిరి. వారి నాహ్వానించెడివాడను. పాఠశాలను పరీక్షించి
 సదభిప్రాయములు వ్రాసి పై అధికారుల కెరింగించుచుండెడి
 వారు. నా పాఠశాలపద్ధతులను, అవే పుస్తకములను, పాఠ్య
 క్రమమును యితర పాఠశాలలలో కూడ అవలంబించునట్లు
 అధికారులు జరిగించిరి. ఏ 40, 50 సంవత్సరముల నుండియో
 సంస్థాన ఉపాధ్యాయునికి రు 10 ల స్వల్పజీతముతో జీవనోపాధి
 జరిగించుకొనుచు విద్యాభివృద్ధి తృప్తికరముగా జూపుట కష్టతర
 మని తలంచి వేతనాభివృద్ధికై ప్రయత్నింపసాగితిని. అప్పటిలో
 నాకు రు 20 లు, తక్కినవారికి రు 15 లు వేతనాభివృద్ధి గావింప

బడెను. ఇది యెంతయో గొప్పమార్పుదల యని నుడువుటకు
పందేహములేదు. నా పాతశాల విద్యార్థుల సంఖ్య హెచ్చగా
రెండవ ఉపాధ్యాయునిగూడ నియమించిరి. నా పాతశాలకు
ఏ విషయమును గురించి వ్రాయుమనో అది అన్ని పాతశాల
లకు సంబంధించినదిగా ఆలోచించుచు అధికారులు సాయపడు
చుండెడివారు.

ఇక గ్రంథాలయము గూడ సర్వజనాదరణమును బడసి
వేరు ప్రసిద్ధి గాంచి, అభివృద్ధి దశలోనికి వచ్చుచు స్థిరభవన
మేర్పరచి యింకెంతయో సేవ చేయ నున్నంతలో, నేను గ్రామ
ములో లేని సమయమున నిండు వేసంగిలో అర్ధరాత్రివేళ,
చుట్టు ప్రక్కల యిండ్లతో బాటు గ్రంథాలయపు గడ్డియిల్లు,
పాతశాల యిల్లు, నేను కాపురము చేయుయిల్లు సర్వస్వము
అగ్నిహోతుడౌ గావించి నన్ను మాత్రము మిగిల్చి పోయెను.
దాదాపు 2800 పుస్తకములు, ఫర్నిచరు, యానత్తు బూడిద
పాలై సవి. ఈ ప్రాంతమున లేకలేక సృష్టింపబడి రాష్ట్రములో
గల గ్రంథాలయములలో నాల్గవదియై దేశమున విఖ్యాతి
గాంచుచున్న తరుణమున ఈ గ్రంథాలయము ఈరీతి అదృశ్య
మగుట సంస్థానప్రజల దురదృష్ట మనక తప్పదు. నే నిందుకు
పడిన వ్యయప్రయాస లన్నియు అగ్నిగుండములో లీనమై
పోయెను. కోరిన వెంటనే సహాయపడని కవిగాని, గ్రంథకర్త
గాని, ప్రతికాధిపతిగాని లేరనిన ఈ గ్రంథాలయము దేశములో
ఎంతపలుకుబడి గాంచెనో నేను వేరుగ నుడువ నక్కరలేదు.
ఇక్కడ జరిగిన సహాయ సంపత్తులకంటె, వెలుపల దేశములో

జరిగిన సహాయము హెచ్చు. ఇందులకు మన్నెపు పాత్రము లలో, ఏమియు లేనిచోట యిట్టికృషి జరిగించుచుండుటయేగాని నాగొప్పతనము గాదు. ఇక ఆ దగ్ధగ్రంథాలయ విషాద వార్త పత్రికల కెగబ్రాకెను. ఎంద రెందరో కన్నీరు గార్చిరి. సాను భూతి నెరిగించిరి. తిరిగి గ్రంథసహాయముచే ఓదార్పు మొద లిడిరి. సభలందు సంతాప తీర్మానముల గావించిరి. రాష్ట్రము లందలి ప్రముఖులు, దేశమునందలి విఖ్యాత విద్యావేత్తలు, మద్రాసుయానివర్సిటీ లైబ్రరీ సంఘమువారు సహాయార్థము విజ్ఞాపనల ప్రకటించిరి. అంతట రెండు నెలలలోపల 1200 గ్రంథములవరకు యాచితముగను, అయాచితముగను లభ్యమయ్యెను. ఈ గ్రంథాలయ పునరుద్ధరణములోపుగ నేనెన్ని యో భరింపరాని గృహచ్ఛిద్రములకు లోనై తిని. ఎట్టి కష్ట పరిస్థితిలో నైనను, కట్టుబట్టలతో మిగిలినప్పటికి దీని పునర్నిర్మాణ ప్రయత్నము విడువలేదు. గ్రామస్థుల సహాయముతో భవననిర్మాణ మారంభించబడి, నిల్వసాము ఉన్న ప్పటికి అది నెరవేరలేదు.

అప్పటిలో తరచు ఖాల్సా అధికారులు, సంస్థాన అధికారులు, వచ్చుచు పోవుచుండుట కతన నావిద్యాప్రయత్నములగాంచి, సంస్థానములో ఇన్ని పాఠశాలలున్నపుడు వాటిపైన ప్రత్యేకాధికారి యొకరుండవలె నని అభిప్రాయపడి తత్ప్రయత్నములకు గడంగి న్న 1942 ఫసలీలో వరంగల్ జిల్లా బోర్డువారి మంజూరీని బడసి నా కీ యుద్యోగము నొసంగిరి. నే నీ స్థితికివచ్చి విద్యావృద్ధి జరిగించుట కవకాశ మొసంగి

చేయూత నిచ్చిన జనాబు మాల్వీ ఫాయిక్ హుశేక్ సాహెబ్
తహశీలుదారుగారిని, య్. దుర్గయ్య బి. ఏ., తహశీలుదారు
గారిని, ఎక్కు మోతేమదు సాహెబ్ సమస్థాగారిని, మాల్వీ
అబ్దుల్ రషీదుసిద్దీఖ్ సాహెబ్ బి. ఏ. బిటి., మోహతెమిం
తాలీమాత్ జిల్లే వరంగల్ గారిని ఈ సమయమున మరువజాలను.

కుకునూరు గ్రంథాలయ మేర్పడిన పిమ్మట అశ్వా
రావుపేటలో శ్రీ డాక్టరు బాబురావుగారి ప్రోద్బలమున
నొక గ్రంథాలయమును, రుద్రయ్యోటలో బి. శ్రీ యాము
జాల వేంకటశాస్త్రిగారి ప్రేరేపణమున ఒక గ్రంథాలయ
మును, పాల్వంచలో శ్రీ వనం వేంకట సరసింహారావుగారి
యాదరణమున ఒక గ్రంథాలయమును, మందడపల్లిలో శ్రీ
ఫానుగంటి వేంకట శేషగిరిరావుగారి యభిమానమున ఒక
గ్రంథాలయమును ఏర్పడి పనిచేయుచున్నవి. బూర్గంపాడు
లోను, ముల్కలపల్లిలోను గ్రంథాలయము లేర్పడి కొంత
కాలము పనిచేసినవిగాని చివరకు నామరూపములు లేకుండ
చెడిపోయినవి. దమ్మపేటలో గూడ గ్రంథాలయ ప్రయత్న
మీ మధ్య జరిగినది. ఈ గ్రంథాలయములన్నిటిలో పాల్వంచలో
నున్న గ్రంథాలయమునకే శ్రీ డాక్టరు బాబురావుగారి ప్రోత్సా
హమునను, స్థానికుల సహాయమునను, స్థిరభవన మొకటి
నిర్మాణము గావింపబడి యుండుట ప్రశంసింప తగినది. నా
కార్యస్థానము కుకునూరునుండి బూర్గంపాడుకు మార్చబడుటచే
గ్రంథాలయములతో అంత ప్రత్యక్ష సంబంధము పెట్టుకొని
పనిచేయు అవకాశము తక్కువైనది. ఈ ప్రాంతమున గ్రంథాల

యోద్యమవ్యాప్తికి మొదటినుండి నా ప్రయత్నములను ప్రోత్సహించుచు సానుభూతిని జూపిన ఆంధ్రప్రతికాధిపతులగు శ్రీ శ్రీ దేశోద్ధారక విశ్వదాత, కళా ప్రపూర్ణ, కాశీ నాథుని నాగేశ్వరరావు పంతులుగారిని, నిజాంరాష్ట్ర ఆంధ్ర నాయక పితామహులగు శ్రీ మాడపాటి హనుమంతరావు పంతులుగారిని, నీలగిరి, తెనుగు, గోల్కొండ, తిరిలిజ్జ ప్రతికాధిపతులను ఈ సందర్భమున విస్మరింప జాలను.

మొదటికన్న పాఠశాలలసంఖ్య హెచ్చింపబడుటచేత నా కార్యభారము మరింత హెచ్చినది. మొదటిలో 7, 8 పాఠశాలలు గల్గిన సంస్థానములో నిపుడు 21 పాఠశాల లేర్పడినవి. ఆపుడు 170 మంది బాలురు విద్యాభ్యాసము జరిగించుచుండ నిపుడు 700 వరకు విద్యార్థుల సంఖ్య హెచ్చినది, నిమ్న జాతుల కొక పాఠశాలయు, ఆటవిక జాతుల కొక పాఠశాలయు ప్రత్యేకము ఏర్పరచ బడినవి. స్న 1343ి ఫసలీ నా రిపోర్టులోని అంశములు తరువాత కాలమున కార్యరూపము దాల్చినవి. రు 3000 లు వెచ్చించబడి పాఠశాలల కన్నింటికి అనువగు పరికరములు సమకూర్చబడినవి. పర్మనెంటు భవనములకు కూడ తగిన ప్రయత్నము జరుగుచున్నది. నా విద్యాప్రయత్నములకు చాలవరకు అధికారులు ప్రోత్సహించుచుండుట చేతనే నే నింతటి యుత్సాహముతో పనిచేయు నవకాశము కలుగుచున్నది. ఈ సందర్భమున ఇంతటి విద్యాభివృద్ధికి కారణ భూతులైన జనాబు మాల్వీ అహమ్మద్ సయ్యదుసిద్దీఖాన్ సా హెబ్ నాజం సంస్థాన్ గారిని, జనాబు మాల్వీ గులాం మహమ్మద్ ఖాన్

సాహెబు డివిజన్ ఆఫీసరు, సంస్థాన్ గారిని స్మరించకుండ విడువ జాలను. సమర్థులును, విద్యాభిలాషులు నగు మన డివిజన్ ఆఫీ సరుగారి యాజమాన్యముననే మరొకని పాఠశాల లేర్పడి, పాఠశాలలు సర్వంగా సౌష్ఠవముగఁ దనరి, 'జాగీరులలో విద్య బహుతక్కువ' అను లోపము లేకుండ, జనసామాన్యమునందు విద్యా వ్యాపకము వెనుకటికన్న విస్తరించగల దని యాశించు చున్నాను.

బూర్గుంపాడులో నున్న కాలమున తీరిక సమయము లందు కాలము వృథాపుచ్చక వాఙ్మయ రచనలకు పురి కొల్పుచు, కవితాగోష్ఠిని జరిగింప నెంచి సాహిత్యప్రియులైన కొందరు మిత్రులము చేరి, 'ఆంధ్రవాఙ్మయ సేవాసమితి' నేర్ప రచితిమి. దీని కృషిమూలమున మాటుమణిగి యున్న సార స్వత హృదయులు పలువిధముల వాఙ్మయరచనల కుపకృమిం చిరి. తత్ఫలితముగ, సంస్థానాధీశ్వరు లగు శ్రీ రాజా విజ యాస్వారావు సన్మై అశ్వారావు బహద్దరు జమీందారువారి మహారాజపోషకత్వమును బడసి, అశ్వారావు పేట శ్రీ రాజా కందిమళ్ళ వేంకట్రామరావు బహద్దరు జమీందారువారి రాజ పోషకత్వము సపేక్షించి, సంస్థానములోని పలువుర సహాయ మును పొంది వ్యయప్రయాసలను లెక్కించక రెండేండ్ల క్రిందట 'కిన్నెర' పేరిట విఖ్యాతు లగువారి రచనలతో శ్రీ శ్రీ జయపురాధీశ్వరుల యాశీస్సులతో ఒక సాహితీ సంపుటిని ప్రకటించితిమి. దేశములో పలువురు విద్యాధికులు, సాహిత్య ప్రతికలు దీనిని మిగుల ప్రశంసించి సదభిప్రాయము లొసంగి

నవి. బరాకు ఏజంటువైన సర్ ముత్తా వేంకట సుబ్బారావు
 గారు దివ్యసం దేశము నొసంగి మా ప్రయత్నముల కుత్తేజము
 కల్పించిరి. ఆంధ్రయానివర్సిటీ వైసుఛాన్సెలరు లగు శ్రీ
 డాక్టరు కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి ఎం. ఏ., డి. లిట్., గారు,
 బెనారస్ హిందూ యునివర్సిటీ వైసు ఛాన్సెలరుశ్రీ సర్.
 ప్రొఫెసరు రాధాకృష్ణ ఎం. ఏ., పి. హెచ్. డి., గారు,
 శ్రీ పితాపురం యువరాజు బహద్దరువారు మున్నగు వా
 రెందరెందరో సదభిప్రాయములు లిఖించి ప్రోత్సహించిరి. మన
 సంస్థానములో నిట్టి సాహిత్య ప్రయత్నము లిదివర కెన్నడును
 జరిగియుండలేదు. ఎవరును ఆదరించి యుండలేదు. సుప్రసిద్ధ
 కవులయిన వారీ సంఘపక్షమున ఆహ్వానింపబడుచు సత్కరింప
 బడుచుండిరి. సాహిత్యవికాసమున కీ సమితి యొనరింపవలసిన
 కృషి యెంతయేని కలదు. ఇదంతయు భావికాల పరిస్థితుల
 వైన గలదు. ఒక సంవత్సరము క్రిందట బూర్గుంపాడు నుండి
 పాల్వంచకు మార్చబడితిని. రాజధాని గనుక సాహిత్యవిద్యా
 ప్రయత్నములకు నిది తగిన ప్రదేశ మని భావించితిని. ఇచ్చట
 శ్రీ డాక్టరు బాబురావుగారి యాజమాన్యమున, శ్రీ వనం
 వేంకట నరసింహారావుగారు ప్రభుతుల పోషణమున
 స్థిరభవనముతో గ్రంథాలయము వర్ధిలుచున్నది. ఈ మధ్య
 దానికి నే నధ్యక్షునిగ నెన్నుకోబడితిని. ఈ గ్రంథాలయములు
 పెద్దవారికి పాఠశాలలుగా తనరి, విజ్ఞానోపయోగములుగానుండి
 విద్యావ్యాపకమునకు సహాయకారులు కాగల వని యాశించు
 వారిలో నే నొకడను. లోగడ కొన్ని గ్రంథాలయములు అధి

కారుల దృష్టి నాకర్జించినవి. కొన్నిటిపైన సదభిప్రాయముల కూడ వ్రాసిరి. జనసామాన్యము వీనిని ఆదరించు స్థితిలో లేదు. గతవత్సర రిపోర్టునందుకూడ ఈ గ్రంథాలయముల స్థితిని గురించి ప్రభుత్వమువారికి విన్నవించితిని. అధికారులు దీర్ఘముగ నాలోచించి, ఓరుగల్లు, హనుమకొండ గ్రంథాలయముల మాదిరిగా ఎంత స్వల్ప మొత్తమైనను, ద్రవ్యసహాయ మొనగూర్చి, విద్యాశాఖవారి నిరీక్షణమున ఇవి పనిచేయు నట్లు గావించినచో ఈ గ్రంథాలయములు ప్రజావిశ్వవిద్యాలయములై, వెనుకబడియున్న ప్రాంతమునందు ప్రభుత్వము వారు జరిగించుచున్న విద్యావ్యాపన ప్రయత్నములు జన సామాన్యమునందు సంతృప్తి కల్గించుటకు, పాఠశాలలకును, తలిదండ్రులకును సన్నిహిత సంబంధ మేర్పడుటకును, నయోజన విద్యాసక్తిని హెచ్చించుటకును ముఖ్యసాధనముగా నుండగల దని యాశించుచున్నాను. ఈ సందర్భమున ముఖ్యముగ తమకు విన్నవించునది యేమనగా మొదటినుండియు, నా భాషానేవగాని, విద్యావ్యాపనముగాని, గ్రంథాలయోద్యమముగాని, రాజకీయములతోగాని, ఏదేని మతముతోగాని సంబంధించి యుండ లేదనుటకు నేనే దృష్టాంతము. ఈ సంస్థలు గాని, నేనుగాని ఎట్టి రాజకీయపరిణామమునకు లోనుగాలేదు. అట్టి యవకాశములకు, అనుమానములకు అవసరముకూడ లేదు. అట్టి వేవియు తటస్థించక పోవుటచేతనే ఈ ప్రాంతమునందు నే నిట్టి కృషిని చేయగల్గుచున్నాను. ప్రభుత్వమునకు, ప్రజలకును, సామరస్యముగ నుండి నా విధ్యుక్తముల నిర్వ

ర్తించుచు నాశక్తి నామర్థ్యముల కొలది విద్యావ్యాపనము నకు, భాషాసేవకు నా జీవితమును ధారవోయుటయే నా దృఢ సంకల్పము.

ప్రతివాడును తన మాతృభాషను ప్రేమించుట తప్ప గాదు. అది అతని జన్మహక్కు. దాని యభివృద్ధికి కృషిచేయ కూడ దని ఎవరును అనరు. ప్రతిభాషలోను, గొప్పతన మున్నది. గొప్పవిజ్ఞాన మున్నది. గొప్ప కవిత్వ మున్నది. గొప్ప సంగీతసాహిత్యము లున్నవి. ఎవరి మాతృభాషలో వారి కానంద మున్నది. గొప్ప యత్కృష్టగ్రంథము లున్నవి. అట్టి స్వభాషావికాసమునకు ఎల్లరును పాటుపడుట విధ్యుక్త మగును. మన తెలుగువాఙ్మయమునకు మహాఘనత వహించిన శ్రీ నిజాం రాష్ట్రమే పుట్టినిల్లు. తెలుగు కవులందరు ఇక్కడివారే. ఆ నాటి ప్రభువులైన ఇబ్రహీంకుతుబుషా అమీరుఖాను మున్నగువారు, తెలుగుకవులను ఆస్థానకవులుగ నాదరించి పొన్నగంటితెలగనార్యుడుమున్నగువారురచించిన అచ్చ తెనుగు కావ్యములసంకీర్తముబడసి తెలుగుభాషనునర్ధిల్ల జేయుటకుమార్గ దర్శకులైరి. భద్రాచలరామదాసుబిరుదాంకితుఁడును, దాశరథి శత కకర్తయు, నేలకొండపల్లె వాస్తవ్యుఁడనైన కంచర్లగోపన్న పేరు, భద్రాద్రిపేరు, ఆంధ్రచరిత్రలో, ఆంధ్రవాఙ్మయ ములో చిరస్థాయి యగుటకు ఆ నాటి తానీషారామదాసుల సంబంధమే ముఖ్యకారణము. ఇందుకు తార్కాణముగ ఈ నాటివరకు మ. ఘ. నిజాం ప్రభువరేణ్యులు భద్రాచల దేవ స్థానమునకు ధర్మకర్తలై కైంకర్యము లాచరించుచుండుటయే.

కావున మన ప్రభువులు మన యధికారులు విద్యావిషయములకు తోడు భాషావిషయములందు కూడ సానుభూతిని గల్గి ఆదరింతు రనియే యింతగా విన్నవించుకొనుచున్నాను.

ఇక వివిధసంస్థలవారు జరిగించిన సన్మానముల గురించి కొలదిగ ముచ్చటించి విరమింతును. పాల్వంచ, కుకునూరు గ్రాంథాలయములవారు 'ఆంధ్రవిజ్ఞాన సర్వస్వము' మొదటి రెండు సంపుటముల బహుశ్రమ యొనరించినందుల కెంతయు సర్వదా కృతజ్ఞుడను. గ్రంథములు విజ్ఞానకోశాగారములు. ధన మిచ్చిన మాయమగు నని, నాకీ గ్రంథము లిచ్చిన యింకను విజ్ఞానముకొరకు పాటుబడగల నని సంకల్పించి యిచ్చినటులున్నది. Encyclopaedia of Britannica అను యింగ్లీషు గ్రంథముల మాదిరి తెలుగుభాషలో నెంతయో కాలము నకు, ఎంద రెందరో విజ్ఞానవంతులు పాటుబడి యీ రెండు గ్రంథములను మాత్రము ఇప్పటికి వెలువరించగల్గిరి. ఇవి తరతరము వరకును, నాకును నితరులకును గూడ విజ్ఞాన మార్జించ దగిన గ్రంథములు. చిరస్మరణీయములు. ఇక సమితివా రొనంగిన తెలుగు భాషా చరిత్ర సంపుటములు తెలుగు భాషకు పుట్టు పూర్వోత్తరములు తెలుపునవి. ఆంధ్ర విశ్వ కళాపరిషత్తువారు ఎంతయో కష్టించి ఎంతయో సొమ్మును వ్యయించి ఎంతయో పరిశోధన జరిగించిన మీదట ఈ యుత్కృష్ట గ్రంథముల వెలువరించి భాషకు మహోపకార మొనరించిరి. అట్టి గ్రంథముల నా కొనంగి. జీవితాంతమువరకు మహోపకార మొనరించి రని మరువజాలను. ఇక మా యుపాధ్యాయులు

వారి సన్మానపత్రమున ఉదాహరించిన రీతి ఈ భగవద్గీత,
ఖురాన్ షేరీఫ్ లొసంగి భావిజీవితమునకు పారమార్థికము
నకు తోడ్పజూపిరి. హిందూమహమ్మదీయ జాతులలో నింతటి
యుత్కృష్ట గ్రంథములు మరియొకటి లేవు. హిందూమహమ్మ
దీయ మత విజ్ఞాన సామరస్యముల కివి నా జీవితమున కుపక
రించ గల నని యభిలషించుచు ఇట్టియమూల్య గ్రంథ బహూ
కృతిని జరిగించినందుల కెంతయు కృతజ్ఞుడను. నా పూర్వ విద్యా
ర్థులు నూతన వస్త్రాలంకృతునిగ జేసి గురుభక్తిని జూపుట
కూడ మఱపునకు రానిది. అశ్వారావుపేట పురప్రముఖులును,
సంస్థాన పూర్వకార్యదర్శులును (ఎక్సుమోతేమద్) నాశ్రేయో
భిలాషులు, ఆంధ్రవాఙ్మయ సేవాసమితి రాజపోషకులు నగు
శ్రీ శ్రీ రాజా కందిమళ్ళ వేంకట్రామారావు బహద్దరు జమీం
దారు వారు దివ్యసందేశము సంపి యేబది రూప్యములును,
వినాయక పురం పటేలు, భూస్వాములు, వదాన్యులు, భాషాభి
మానులు నగు శ్రీ సల్లపు వీరయ్యగారు ఇరువదియైదురూప్యము
లను సన్మాన విరాళము సంపినందులకు మిగుల సంతసించుచు ఆ
ద్రవ్యమును, ఆంధ్ర వాగ్దేవి కనువగు నూతనాలంకారముల
సమకూర్చుటకు వినియోగించి కృతజ్ఞుడ కాగల నని మనవి.

ఇక తుదిమనవి. కార్యభారముచే గాని, ఉద్యోగ భార
ముచే గాని నాయం దేమైన లోపము లుండవచ్చును. మానవ
మాత్సుర్యమునకు లోపము లుండకపోవు. నేను సర్వజ్ఞుడను కాను.
ఎల్లరిని సంతృప్తి పరచుటకూడ కష్టకార్యము. కావున నాయం

దేమైన లోపము లున్న వాటిని సదయ హృదయముతో మన్నింప వేడెదను.

న నీ విధముగ రాజధానీ నగరమున సత్కరింప ముందంజవేసిన పాల్వంచ గ్రాంథాలయ సభ్యులకును, నా కృషి నభినందించి సన్మానించిన తక్కిన గ్రాంథాలయముల వారికిని, ఉపాధ్యాయులకును, మిత్రులకును, శిష్యులకును, పెద్దలకును, పండితులకును మరియొకమారు కృతజ్ఞతాభివందనము లర్పించుచు, మన ప్రభువులను, మనలను, మనసంస్థానమును, మన సంస్థలను మన ప్రయత్నములను వర్ధిల్ల జేయుగాక యని పరమేశ్వరుని ప్రార్థించుచు నింతటితో విరమించుచున్నాను.

२

ప్రముఖుల సందేశములు
మిత్రుల అభినందనములు

Andhra Research University

(Bharati Thirtha)

BIRUDAPATTA

The Chancellor of the Andhra (Bharati Thirtha) Research University is pleased to grant this Diploma of 'Sahitya Visarada' in the faculty of Sahitya to Mr. K. V. R. L. N. Sarma of Palvancha Samastan, as a mark of recognition, by this University Corporation, of duly attested attainments in Telugu Literature, and distinguished services to this University in the faculty of..... in promotion of our ideals and Educational and Cultural programmes and researches.

Given under our hands and the seal of the University this day, the Eleventh of the Month of March of the year 1940.

Seal

The Andhra Research University
VIZIANAGARAM

Sd. Sri Rajah Nallaparaju,
Mirja Achuta Ramaraju
Bahadur

Pro-chancellor (Andhra)
(Delegate)

Sd. Tata Subbaraya Sastry
Maha Mahopadhyaya
Dean

Sd. Sri Vikrama Deo Varma,
Sahitya Samrat, D. Litt
Maharaja Saheb Bahadur
Jeypore

Chancellor.

Sd. Dr. B. Seshagirirao
M. A. Ph. D.,
President,

Sd. Suryanarayanamurty
Registrar

Sd. Sri Vikrama Deo Varma,
President of Convocation

(True copy)

ఆంధ్ర రిసెర్చ్ యూనివర్సిటీ

(భారతీయ)

బిరుదవట్టా

ఆంధ్ర రిసెర్చ్ యూనివర్సిటీ (భారతీయ) ఛాన్సెల్లరు గారు పాల్వంచ సంస్థానవాసులైన శ్రీ కె. వి. ఆర్. యల్. యెన్. శర్మగారికి "సాహిత్య విశారద" బిరుదు ప్రదానము చేయుచున్నారు. ఈ బిరుదు ప్రదానము తెలుగు సాహిత్యమునకు వారు చేసిన సుప్రసిద్ధమైన కృషిని గమనించేయబడినది. వారి యీ విద్యాపరిశ్రమ ఈ రిసెర్చ్ యూనివర్సిటీయొక్క విద్యా వైజ్ఞానిక కార్యసృజాళికలకు ఆదర్శములను అనురూపమైయున్నదని ప్రశంసించుచున్నాము.

ఇది మా యూనివర్సిటీ నీలకృష్ణ 1940 మార్చి 11 వ తేదీన మా హస్తములతో నొసంగబడినది.

నీలు

ఆంధ్ర రిసెర్చ్ యూనివర్సిటీ, విజయనగరము

(సం) శ్రీ రాజా నల్లపురాజు మీర్జా (సం) శ్రీ విక్రమ దేవ వర్మ

అచ్యుత రామరాజు బహద్దరు సాహిత్యసామ్రాట్టు

ప్రొఫెసర్ (ఆంధ్రప్రదేశ్) డి. లిక్. మహారాజా సాహెబ్

(సం) తాత సుబ్బరాయ శాస్త్రి బహద్దరు, జయపూరు

మహామహా సాధ్యులు (డిక్) ఛాన్సెల్లరు.

(సం) డా॥ బి. శేషగిరిరావు

ఎం. ఏ. సి. హెచ్. డి.

అగ్యక్షుడు.

(సం) సూర్యనారాయణమూర్తి

రిజిస్ట్రారు

(సం) శ్రీ విక్రమ దేవవర్మ

కన్వేషన్ అగ్యక్షులు.

Andhra Research University,
Vijayanagaram City,
South India.

President (Emeritus)

Prof. B. Seshagiri Rao, M. A. P. H. D. M. S. A.,
Dean, International Faculty
Baron W. De Barkow, Ph. D. L. L. D. F. S. D.,
Los Angeles (U. S. A.)

Foundation - Chancellor
H. H. The Maharajah Saheb
Manyasultan Bahadur of
Vijayanagaram
Chancellor (1931)
H. H. The Maharajah Saheb
Bahadur
Jhadukhand Padisha of
Jeypore

Pro-Chancellors
(For U. S. A.,)
H. E. Rufus B. Von.
Klemismid A. M.
Sc. D. Ph-et Litt. D., L. L. D.
H. E. J. M. Muc Dowell
Da Kosta. Jur D. L. L. D.
(for U S. of Brazil)
H. E. Count Charles
Otzenberga
Detaile Sc. D. Ph. D. L. L. D.
(Europe)

The provost and registrars of the Andhra Research University present their compliments to M. R. Ry., Kottapalli Venkatarama Lakshmi Narayana Sarma Garu, Vidyadhikari of Palvancha Samastanam and offer their hearty felicitations to him on the award of the title of "SAHITYA VISARADA" in recognition of his earnest and persistent services for over a decade in the cause of the library movement which is essentially, the best indigenous agency for adult education and social unity.

They trust, this honour will encourage him to avail himself of his present opportunity as Vidyadhikari in the Palvancha Samastanam.

Sd. Suryanarayanamurty
24-7-40

Honorary Registrar of
Andhra Research University
(On behalf of the executive)

ఆంధ్రసెర్పి యూనివర్సిటీ

ఆధ్యక్షుడు (ఎమిరిటస్) విజయనగరం సిటీ సౌత్ ఇండియా
ప్రొఫెసరు బి. శేషగిరిరావు, ఎం.ఏ.పి. హెచ్.డి. యం. యస్. ఎ
డీకా, ఇంటర్ నేషనల్ ఫేకల్టీ బారకా. డబ్ల్యు. డీ బాబ్స్
పి. హెచ్. డి. యల్. యల్. డి. యఫ్. యస్. డి. లాస్ అంజలెస్
(యు. యస్. ఏ.)

ఫౌండేషన్ ఛాన్సలరు ప్రొ. ఛాన్సలరు (యు. యస్. ఎ)
హెచ్. హెచ్. మహారాజా హెచ్. ఇ. రుఫన్.
సాహెబ్ మన్నెసుల్తాక్ బహదరు బి. వాక్ క్లిమిస్ మిడ్ ఎ. యం.
విజయనగరం ఛాన్సలరు (1931) యస్. సి. డి. పి. హెచ్. ఎల్.
హెచ్. హెచ్. మహారాజా బహదరు లిట్. డి. యల్. యల్. డి.
రూడుఖాండ పాదుషా, జయపూర్. హెచ్. ఇ. జె. యం. మక్లడ్జో వెల్.
డ. కోష్టా ర్. డి. యల్. యల్. డి.
(యు. యస్. బ్రెజిల్)

హెచ్. ఇ. కౌంటుచార్లెస్.
టైలంబర్గా డిటైల్ యస్. సి. డి. పి. హెచ్. డి.
యల్. యల్. డి (యూరోపు)

ఆంధ్రభారతీ తీర్థ ఆధ్యక్షులు, రిజిస్ట్రారును సాంస్కృతిక సంస్థాన
విద్యాభ్యాసాధికారులైన శ్రీ కొత్తపల్లి వేంకటరామకృష్ణారామకృష్ణ
గారు, సాంస్కృతికమత్యమునను, వయోజన విద్యావ్యాప్తిమనను దేశ
హితమైన గ్రంథాలయోద్యమమున పడేండ్లపై గా కడుదీక్షతో మనస్ఫూర్తిగ
గావించిన కృషిని గుర్తించి 'సాహిత్యవికారద' బిరుద మొసంగినందుల
కొరయు శుభింఛించుచున్నారు.

ఈ గౌరవమువలన, సాంస్కృతికసంస్థానములో వీరి విద్యాభ్యాసాధికారి
త్వముతగిన యుత్సాహముతో వినియోగింపబడ గలదనివిశ్వసించుచున్నాము.

24-7-40.

(సం.) సూర్యనారాయణమూర్తి,
ఆంధ్రసెర్పి యూనివర్సిటీ గౌరవరిజిస్ట్రారు
(ఎక్జిక్యూటివ్ థరఫునుచి)

ANDHRA UNIVERSITY

C. R. REDDY

Vice Chancellor :

Waltair.

My Dear Sir,

Many thanks for your kind invitation which I regret I am unavoidably obliged to decline. I wish the function and the Samiti every success.

Yours Sincerely,
(Sd) C. R. REDDY.

శ్రీయుత డాక్టర్ కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి,
ఎం. ఏ. గారి
సం దేశము.

సి. ఆర్. రెడ్డి,
వైస్ చాన్సెలర్.

ఆంధ్రవిశ్వకళాపరిషత్తు,
వాల్తేరు.

మీ రత్యంత దయతో నాహృదయించినందుల కనేక వందనములు.
రాజాలకపోయినందులకు విచారించుచున్నాను. మీ సమావేశమును, సమి
తియు జయప్రద మగు గాక యని యభిలషించెదను.

(సం) సి. ఆర్. రెడ్డి.

Prof. Sri, S. Radhakristnan M. A., D. Litt
Vice Chancellor

BENARES
21-10-40

Benares Hindu University

&

Professor of Oxford University

Dear Sir,

I am glad to know the good work you are doing and hope that your efforts will receive greater response in the future.

Yours Sincerely,
Sd. S Radhakristnan.

కాశీ హిందూ విశ్వవిద్యాలయోపాధ్యక్షులై న
ప్రొఫెసరు సర్. రాధాకృష్ణ, ఎం. ఏ. డి. లిట్ గారి
సం దేశ ము.

బెనారస్.
21-10-40.

మహాశయ !

మీరు చేయుచున్న సత్కార్యమునకు సంతసించుచున్నాను. మీ పరి
శ్రమ భావికాలమున నింకెక్కుడుగ ఫలించునని యాశించుచున్నాను.

(సం) యస్. రాధాకృష్ణ.

Sir, M. Venkata Subbarao,
Agent to H. E. H. The Nizam
of Hyderabad and Berar
&
Ex-chief justice, High Court
Madras.

Hyderabad House
Nagpur
Camp
Hermitage Guest House
Hyderabad (Deccan)
14th October, 1940.

Dear Mr. Sarma,

I congratulate you on the distinction 'SAHITYA VISARADA' which I understand from your letter has been conferred on you and send you my good wishes.

Yours sincerely,
Sd. M. Venkatasubbarao,

మహాభూతపహించిన శ్రీరామ ప్రభుత్వ వీరయ ఏజెంటులైన
శ్రీ సర్. ముత్తావేంకట సుబ్బారావుగారి సం దేశము.

హైదరాబాదుచాన్
నాగపూరు.

క్యాంపు. హెర్మిటేజ్ గెస్టుచాన్
హైదరాబాదు, దక్కన్
14—10—41.

ప్రియమైన శర్మగారూ!

మీరు పొందిన 'సాహిత్య వికారడ' విరుదమునకు సంతసించితిని.
నా యభివందనము అందికొనుడు.

(సం) యం. వేంకటసుబ్బారావు.

Moulvi Ahmed Sayed Siddiqi
Deputy Commissioner of Excise,
H. E. H. The Nizam's Government
&
Ex-Nazim Mal Samastan, Palvancha.

Hyderabad (Deccan)
21st September 1940.

Dear Mr. Sarma,

I am glad to know that the Andhra Research University in recognition of your research work, has conferred the degree of 'SAHITYA VISARADA' on you.

I am also pleased to learn that some of the famous literary people of Madras have expressed their appreciation for your work.

I was well aware regarding your literary inclinations, while I was at Palvancha.

I congratulate you and wish you success and a bright future.

Yours Sincerely,
(Sd) A. Sayed

పాల్వంచ సంస్థానపూర్వ నాజంమాల్ ను
మ. ఖ. నైజాం ప్రభుత్వ ఎక్సైజు డిప్యూటీ కమిషనరులు నగు
అలీ జనాబు మాల్వీ అహమ్మదు నయ్యదుసిద్దిఖీ సాహెబుగారి
సంజేతము

హైదరాబాదు
21-9-40

ప్రియమైన శర్మగారూ!

అంధ్రభారతీ తీర్థవారు మీకు 'సాహిత్య వికారద బిరుద' మొనరి
నందుల కెంతయు సంతసించుచున్నాను. మదరాసు రాష్ట్రములోని పలు
వురు విద్యాధికులు మీరు గావించుచున్న భాషాసేవను ప్రశంసించుచున్నా
రని వినుటకుకూడ సంతోషముగ చున్నది. మీ భాషాభిరుచిని నేను పాల్వం
చలో నున్నపుడే గ్రహించితిని. నాయభినందనముల నందుకొనుడు. మీకింక
నుత్తరకోత్తరవిజయాభివృద్ధి యగుగాక యని ఆభిలషించును.

(సం) ఏ. నయ్యద్.

Mr. Moulvi Abdul Rashid Siddqi Saheb, B. A. B. T.,

District Inspector of Schools

Nizamabad, 29—11—49.

My Dear Mr. Sarma,

I heard with great pleasure that you have been conferred with the title of 'Sahitya Visarada' by the Andhra Research University. I have got personal experience that your deep learning and literary attainments are much above the present recognition by the University. Please accept my congratulations for the same and oblige and I hope for your further success.

Yours Sincerely,

(Sd.) A. R. Siddqi

Dist. Inspector of Schools,
Nizamabad.

మౌల్వీ అబ్దుల్ రషీదు సిద్దిఖీ సాహెబ్

డిస్ట్రిక్టు ఇన్స్పెక్టరు ఆఫ్ స్కూల్స్,

నిజామాబాదు.

నా ప్రియమైన శర్మగారూ!

అంధ్రప్రదేశ్ యూనివర్సిటీ వారిచే మీకు 'సాహిత్య విశారద' బిరుద మొసంగబడినందుల కెంతయు ఆనందించుచున్నాను. మీ సాంఘికత్యమును, భాషా ప్రియత్నమును నేను స్వయముగా నెరుంగుచును. అవి ఈ యూనివర్సిటీవారు గుర్తించిన దానికంటె అధికతరములు. ఇందులకు నా యభినందనముల స్వీకరింపుడు. మీ భవిష్యద్విజయమును వాంఛించెదను.

(సం) ఎ. ఆర్. సిద్దిఖీ.

Sri Rajah Rao Venkata Kumara Mahipati Vasanta Sobha
Gangadhara Ramarao Bahadur **Adyar,**
Zamindar, Yuvarajah of **Madras,**
PITHAPURAM **4th Nov, 1940.**

Dear Sir,

I thank you for your kind letter. I am sending the books. I wish your ventures every success.

Yours sincerely,
 (Sd) R. V. K. M. G. RAMARAO.

శ్రీ శ్రీరాజారావు వేంకట కుమార మహీపతి
 గంగాధర రామారావు బహద్దరు జమీందారు
 పితాపురం యువరాజువారి నం దేశము.

వ సంత శో భ
 అడయార్, మద్రాస్.

అయ్యా

మీరు చేయుచున్న ప్రయత్నములు జయప్రదమగు గాకయని ఆభి-
 లషించుచున్నాను.

(నం) ఆర్. వి. కె. యం. జి. రామారావు.

LIBRARY

51 Jangamawadi Math, Varanasi

Acc. No. 8178

Mr. S. R. Ranganathan,

M. A. L. T., F. L. A.,

Madras University Librarian &
Secretary, Madras Library
Association

University Library

Triplicane, Madras.

12th Dec, 1940.

Sir,

I take this opportunity to congratulate you on the conferment of the Title "SAHITYA VISARADA" by the Andhra Research University in recognition of your literary pursuits and activities.

Yours faithfully

(Sd) S. R. Ranganathan
Librarian,

శ్రీ యస్. ఆర్. రంగనాథగారు, ఎం.ఏ.యల్.టి.;యఫ్.యల్.ఎ.

మద్రాస్ యూనివర్సిటీ లైబ్రేరియన్.

మద్రాసు గ్రంథాలయసంఘకార్యదర్శి.

అయ్యా,

మీ సాహిత్యాభిరుచిని, శత్రువులకు మలను గమనించి అంధభారతీ-
తీర్థవారు మీ కి సాహిత్యవికారద బిరుద మొసంగినందుల కి సందర్భమున,
నా యభినందనము అంపుచున్నాను.

(సం) యస్. ఆర్. రంగనాథగారు.

Mr. N. Durgiah B. A.,
Tahsildar, Sirpur

10th Jan. 41

Dear Mr. Sarma,

It has given me immense pleasure to learn that your sincere efforts, to infuse literature in the most unknown and dark parts of the country, have been crowned with a title which you so well deserve. I am sure you will not stop your good work but will continue your efforts with renewed vigour.

Accept my hearty congratulations and good wishes.

Yours Sincerely
(Sd) N. Durgiah.

శ్రీ. య్. దుర్గయ్యగారు, బి. ఏ.

తహశీలుదారు, సిరిపూర, (నైజాం).

ప్రియమైన శర్మగారూ!

దేశములో మారుమూలప్రదేశమై అజ్ఞానముచే నానరింపబడిన ప్రాంతములో భాషాప్రచారము గావించి దేశీయులకు మహోపకార మొనరించుచున్న మీ ప్రయత్నములు మీ క గృహగు సాహిత్యవికారద విరుదప్రదాన రూపము గా ఫలితము నొందినందులకు నేనెంతయు అభినందించుచున్నాను. ఈ సత్కార్యమును మీరు విడిచిపెట్టక యితోధిక దీక్షతో నిర్వహింతురని నమ్ముచున్నాను. నా యభినందనముల స్వీకరింపుడు. మీయభివృద్ధిని కోరుచుందును.

(నం) య్. దుర్గయ్య.

శ్రీ సాగ్నివేంకట నరసింహముగారు, ఎం. ఏ.
రైల్వేయి, గవర్నమెంటు ఓరియంటల్ మాన్యుస్క్రిప్టు
లైబ్రరీ, మద్రాసు

మీ సంస్థ యభివృద్ధిని నేను మిక్కిలి సంతోషముతో
గాంచుచున్నాను. దానికి మీ కార్యదీక్షయే ప్రధానకార
ణము. మీ కృషికి 'సాహిత్య విశారద' అను బిరుదము మిక్కిలి
స్వల్ప ప్రతిఫలము. మున్నుండు మన దేశమున విద్యలకును
విద్యా ప్రోత్సాహకులకును దగు సత్కారము జరుగునని ఆశించు
చున్నాను. తత్ప్రాంతీయులైనను మీకర్హ సత్కారము గావించి
నచో నేను మిక్కిలి ఆనందించెదను.

ఇట్లు విధేయుడు,
(సం) సా. వెం. న.

జనాబు మౌల్వీ ఉమర్ అలీషాకవిగారు, (ఎం.ఎల్.ఎ.) పితాపురము.

నేనెప్పుడో సావధానముగా దర్శనము చేయుదును.
మీకు భారతీతీర్థంబు రిచ్చిన 'సాహిత్య విశారద' బిరుదము
సార్థకమైనది. మీ కీర్ష్యుడు తోడగును.
(సం) ఉమర్ అలీషా.

శ్రీ మధునాపంతుల సత్యనారాయణశాస్త్రిగారు,
సంపాదకులు, 'ఆంధ్ర', పల్లెపాలెము.

సహృదయా!

'ఆంధ్ర భారతీతీర్థ' వారు మీ వాఙ్మయసేనా ప్రవ

ఁజేకు మెచ్చి సాహిత్య విశారదోపాధి నొసగుట నముచితము. భాషాప్రియుల నెచ్చరించుట సంస్థల విధి. వెనుకఁ బ్రకటితమైన 'కిన్నెర' అభిజ్ఞాంధ్రసమితి నానందపఱచి, మీ కీర్తి గీతములు కొన్ని శ్రావ్యముగఁ బాడి వినిపించినది. ఇప్పుడు మీ సాహిత్య వైశారద్యమును హృదయపూర్వకముగ నభినందించుచున్నది. జగదీశుఁడు మీయెడలఁ బ్రీతిన్నఁడగుగాక !

(సం) సత్యనారాయణశాస్త్రి.

శ్రీమాన్ శతావధాని దూపాటి వేంకటరమణాచార్యులుగారు

అంధ్రపండితులు, ఉస్మానియా హైస్కూలు, కలీంగరం.

మీకు 'సాహిత్య విశారద'యను బిరుదము భారతీతీర్థవారు ఒసంగుట ఎంతయు సమంజసము. ఇది మీరుచేసిన సేవకుఁదగిన మన్ననయే. హృదయ పూర్వకముగా నా సంతసము ఇందులకుఁ దెల్పుచుంటిని. కిన్నెరసంపుటము విద్యాధికులచేఁ బ్రశంసింపఁబడుట చాల సంతోషకర మగు అంశము.

(సం) దూ. వేంకటరమణాచార్యులు.

శ్రీమాన్ ఆదిరాజు వీరభద్రరావుగారు

అంధ్రపండితులు, గవర్న మెంటు బాడరుఫూల్ హైస్కూలు,

హైదరాబాదు.

ఉత్తరములు వ్రాయకపోయినను మీరు చేయుచున్న సారస్వతసేవను పత్రికలద్వారా గమనించుచునే యున్నాను.

ఆమధ్య మీ సమితి వ్యవహారములు పత్రికల కెక్కి మావంటి వారికి కొంత మనస్తాపము కల్గించెను. కాని అవియన్నియు సమసిపోయి ఇప్పు డేకీభావముతో వ్యవహరించు చున్నారని తలంతును. ఆసమయములో మీరు పత్రికారంగమున కెక్కడ చూపిన నిగ్రహమువల్ల మీ యోగ్యత సమరసభావము నైపుణ్యము ఉత్తమమైనదిగా గ్రహింప గల్గినాను. మీరు చేయుచున్న అత్యద్భుతమైన భాషాప్రచారము అమూల్యమైనది. ఒకరి మాషణభూషణల గమనించక అట్లే కార్యజాతమును జరుపుచుండ గలరు.

శ్రీ భారతీతీర్థవారు మీకు బిరుద మిచ్చినందులకు చాలా సంతోషించినాను. నా అభినందనములను స్వీకరించుడు.

(సం) ఆ. వీరభద్రరావు.

శ్రీ అవధానికేసరి, శతావధాని శ్రీపతి త్ర్యంబకరావుగారు, బెజవాడ.

తమకు శ్రీ శ్రీ జయపురం మహారాజావారు ప్రసాదించిన 'సాహిత్య విశారద' యను బిరుదమునకు సంతసించితిని. అంతకంటే 'కళావిశారద' యని వారిచ్చినచో హెచ్చుగా సంతసించెడివాడను. మిత్రునివృద్ధి తన శ్రేయస్సుకన్న నధికమని భారతసీతి. తమ వాఙ్మయ కుమారి ప్రౌఢభావముల నలవరించు కొన్నందులకు మిగుల సంతసించితిని. ఈశ్వరుడు మీ కుటుంబమును దీవించునుగాత.

ఇట్లు విధేయుడు

(సం) శ్రీ. త్ర్యంబకరావు, శతావధాని.

శ్రీ శతావధాని వేదుల సత్యనారాయణశాస్త్రిగారు.

సత్యసాహిత్య పరిషత్తు, పెద్దాపురం.

మీకు 'సాహిత్య విశారద' అనే బిరుదు ఇచ్చినట్లు వ్రాశారు. నాకు చాలా సంతోషము. భద్రాచలము నా జన్మస్థానము. నేను ఎక్కడ ఏ స్థితిలో ఉన్నా ఆ పవిత్రస్మృతి నా హృదయములోనుండి తొలగదు. ఆ ప్రాంతాలలో మీరు చాలాకాలమునుంచి సాహిత్య సేవ చేస్తున్నారు. నాబోంట్లు చేయలేని కృషి మీరు పూనుకొని చేస్తున్నారనే అభిప్రాయము నాకు గాఢముగా ఉన్నది. ఆ ప్రాంతాల వారందరితో పాటు నేనుకూడా మిమ్ములను అభినందిస్తున్నాను. అచటివారు మీ కృషిని, మిమ్ములను అభినందించడము న్యాయము. అభినందించక ఉంటే ఆ కొరత వారిదే.

(సం) వే. స. శాస్త్రి.

ఉభయ భాషా ప్రవీణ

శ్రీ తుమ్మల సీతారామమూర్తి చౌదరి గారు.

బోర్డు హైస్కూలు పండితులు, బాపట్ల.

మీకు 'సాహిత్యవిశారద' బిరుదము లభించినందులకు సర్వధా సంతసించుచున్నాను.

(సం) తుమ్మల సీతారామమూర్తి చౌదరి.

శ్రీవాణి పేయయాజుల రామసుబ్బారాయడుగారు, వి, ఏ,

స్నేహాంతా కవితా సంఘాధ్యక్షులు, కొల్లాపురము,

జట పోల సంతానము.

యథార్థముగ కిన్నెర యిప్పుడే చూచితిని. బ్రహ్మ
నందమైనది. మహామహులెందఱో వ్యాసరాజములను వ్రాసిరి.
కిన్నెర మీ కీర్తిపతాకమై ముద్దుల మూటగట్టుచున్నది. మీ
రొనరించు భాషాసేవ స్వార్థమునకుగాక పరార్థకమున కని
స్ఫురించెడిని. విశేష ప్రజ్ఞకలవారు. ఇక మిమ్ముమెచ్చనివా
రెవరు? 'సాహిత్యవిశారద బిరుదము మీకు దగియున్నది. అది
కూడచాలదనియేనా అభిప్రాయము. మీకొక బిరుదుకావలెనా?
అయినా మహారాజు మహాశివి శ్రీ శ్రీ విక్రమదేవవర్మ మహా
రాజులుంగారు మెచ్చుకొనుటయన్న సామాన్యముకాదు. ఒక
విశ్వవిద్యాలయము మీ సాహిత్య సేవావిధానము గ్రహించి
రన్న నెన్నదగినవిషయమే. అంతటిపెద్దలు మీవిలువ గ్రహిం
చుట మీ సంస్థానమువా రామోదించుట చాల ముదావహ
మైనసంగతి. పోతాహమునకు కారణము. ఇట్టి మీవంటి
యోగ్యులు నాకు మిత్రులగుట నా పూర్వపుణ్యవిశేషము.
నన్ను ఇంతవఱకు చూడకున్నను నాయందు తమకుగల
నిర్వాజమైతి కెంతయు కృతజ్ఞుడను.

(సం) వి. రామసుబ్బారాయడు.

శ్రీపర్వ రంగారావుగారు, హైకోర్టువకీలు

ఓరుగల్లుమండల ఆంధ్రజన సంఘాధ్యక్షులు, హనుమకొండ.

మీ ప్రబోధమువలన అరణ్యప్రాంతముల నద్భుతమైన సంచలనము గలిగించినందులకు మీరు కడుంగడు వందనీయులు. ఆంధ్రభారతీతీర్థవారు మీకు 'సాహిత్యవిశారద' బిరుదము నొసంగినందులకు మిమ్ములను హృదయపూర్వకముగా నభినందించుచున్నాను. నిజములో మీరా గౌరవమున కర్హులు.

(సం) పర్వ రంగారావు.

శ్రీ చందాబ్బొట్ల శ్రీరామమూర్తిగారు బి. ఏ. (విద్యార్థి)

హిందూ కాలేజి, మచిలీపట్టణము.

ఆంధ్రభాషోద్ధరణకై పాటుపడిన వారిలో శర్మగారొకరు. నముద్రమువంటి గాంభీర్యం, కష్టనిష్ఠురాలను గణించకుండా కార్యాన్ని సాధించే పట్టుదల, ముందు వెనుక లేరుగని త్యాగం, మొదలగు నన్ని విశేషాలవల్ల శ్రీశర్మగారి జీవితం సార్థకమైనది. ఒక మహదాదర్శంకోసం అడుగడుగునకు ప్రతి కూల శక్తులతో పోరాడుతూ, సుఖదుఃఖాలను సరిసమానంగా యెంచి నిరంతరము కత్తులమీద నిప్పుల మీద గారడీవానివలె నడుస్తూ ప్రజాహిత జీవనం గడప గలిగిన నమస్సు లెందరో వుండరు. ఆ కొలదిలో శర్మగారికి స్థాన మివ్వక తప్పదు.

భాషావిశేష శూన్యమైన యీ ప్రదేశములలో 'భాష' అనే అక్కరములను మొదట వరవడి పెట్టినది శ్రీశర్మగారే. గ్రంథాలయములను స్థాపించి, సభలొసరించి యీమాత్రమైనా

విజ్ఞానబీజములను నాటగలిగారంటే శర్మగారి భాషాసేన, భాషాస్థరణ అద్వితీయమైనది, అనర్గళమైనదీ అని చెప్పక తప్పదు. ఇప్పటి 'ఆంధ్ర'వాఙ్మయ సేవాసమితి'ని వారు నాటిన బీజాఫలితమనే చెప్పాలి. అర్థబలంగాని అంగబలంగాని లేకుండా యాయన యీ మాత్రం భాషాసేన చేయగలిగారంటే యాయన ప్రతిభ అప్రతిహతమైనదే. కవి గాడు, పండితుడు గాడు, విమర్శకుడుగాడు, కాని శ్రీ శర్మగారు భాషాసేనకుడు. సాహిత్యపిపాసి. ఈయన గట్టిగా పట్టుపట్టాడంటే తక్కినవై నా యాయన ముందర దాసోహం అనవలసిందే.

సాహిత్యము దివ్యదేవాలయమున కెనయైన దని గుర్తించి అందలి గర్భాలయమున దేజరిల్లు పరంజ్యోతినిగాంచి పరవశులై దివ్యగీతికల నాలాపించిన సారస్వతోపాసకులు మనలో నెందరున్నారు?

ఆంధ్రభారతికి శ్రీ శర్మగా రొనరించిన అపారసేవను గుర్తించి సారస్వత సంస్థలలో సమీచీన స్థానమున బహుశ రించినందులకు ఆంధ్ర విశ్వభారతీ తీర్థవారికి నా ధన్యవాదాలు.

శ్రీ శర్మగారు నాటిన భాషాబీజములు మొలకెత్తి పెద్దవై పుష్పించి ఫలించు ననుట నిస్సంశయము. వారి మహాదాశయము సంపూర్ణముగ ఫలింపజేయుటకును, శ్రీ శర్మగారికి ఆయురారోగ్యైశ్వర్యములు ప్రసాదించుటకును భారతీని దోయిల్లాగ్గి అర్థించుచున్నాను.

ఇట్లు సుజన విధేయుడు

(సం) శ్రీ రామమూర్తి.

3

పండ్ల కవివర్యుల యాశీస్సులు

శ్రీ శతావధాని వేలూరి శివరామకృష్ణిగారు

నానాగ్రామ పరంపరానగరికాంతస్సీమధామంబులం
జేనిండం దగ నీ వొనర్చిన ప్రజాసేవక సమగ్రంబుగాఁ
దా నా భారతి గుర్తుపట్టినది పో ధన్యోసి ! మాన్యోసి ! ల
క్ష్మీనారాయణ ! కొత్తపల్లభిజనక్షీరోదచంద్రోదయా !

విద్యాభ్యాసము చేసి దానివలనక విజ్ఞానమాణ్డించి పై
నుద్యోగంబు లభింపఁ జేసికొని యెట్లొక కాలముం బుచ్చకే
విద్యోపాసన చేయుటె యెరులచే వెన్వెంటఁ జేయించుటె
హృద్యంబై తగు జీవన వ్రతముగా నీకొన్న నిన్నెన్నెదక.

వాసిక విక్రమ దేవవర్మ ధరణీపాలుండు సాహిత్య వి
ద్యాసమాట్టని పేరుగొన్న బుధుఁ డధ్యక్షుండుగాఁ బొల్చు వి
ద్యా సంస్థానము మంత్రి శేషగిరిరాయాలోచనం జేసి నీ
సాహిత్య విశారదాఖ్య బిరుదం బీఁగా మదిక మెచ్చితక,

నీ వేడకేగిన నీవెంట గ్రంథ భాం

డాగారమిష వాణి యంటి వచ్చు

నీవేగు నూరూరు నిచ్చలుఁ బత్రికా

పఠనంబుచే గళామతము గట్టు

నీవేది తలపోసి నిర్మించినను నగు

మిగులు వారల కది మేలుబంతి

నీ వెందులను నున్న నీయిల్లు పూరిలై

యశాఁగాక నిత్యమయ్యది సుధర్మ

సీ పమాయకుడవు నిత్యనిర్మలుడవు
 అల్ప సంతోషి వార్యజనాతేధేయి
 విట్టి నిన్నిట్టి తటియందు నేను గాంచి
 శ్రీయు విద్యయుఁ బెరుగ నాశీర్వదింతు.

(సం) శతావధాని వేలూరి శివరామశాస్త్రి.

అవధాని కేసరి, శతావధాని శ్రీపతి త్ర్యంబకరావుగారు.

అలచుల తావి లోన నడయాడెడు తేటి మనోజ్ఞ గానలీ
 లలు తెలుగుఁ సొబంగుల తళ తల లామనిగున్న మావి రె
 క్కల విదలించి కూయు పికకంఠరుతమ్ములు పూపపాయముం
 దలవడ నీకు వాఙ్మయలతాంగి భవత్కృతపుణ్య మెట్టిదో?

నెఱసంజగౌతమి కెఱటాలఁ దుగ్గింత

లూను తెమ్మెర కుఱ్ఱవాని నడలు

పొరలదీచ్చుచు పొగ్గిండు పొడుపువేళల విచ్చు

తమ్మిపుప్పొల్ల మెత్తందనమ్ము

తరిపివెన్నెలల నెత్తావి దిక్కులఁజమ్మి

వలపులూరించు మల్లెల హఠారంగు

చివురుజీరల చెల్వుచేత నామనిగప్ప

కొమ్మావి చెలి బెడఁగుండనమ్ము

ప్రాయపుబొలంతులకునైన పట్టువడని

నడవడులలోన మనసిచ్చు నుడులలోన

నెమ్మెలోన వేసములోన నెట్టు లిట్టె

మలయఁజెలగ నేర్చితివా! వాఙ్మయవధూటి.

పుట్టిపెరిగితి గాతమీ పులినతలుల
తెలుగు జాతీయకళల దిద్దితివి విహృతు
లందు సుకవుల లేఖను లందుకొనగ
జేసితివి యేమనందు నీ శీలమెంచి.

స్వేచ్ఛయేలేని లేఖనీవితతి కింత
స్వేచ్ఛ యొనగూర్చుగాత సర్వేశ్వరుండు
కవికుల ప్రమోదినివికా గళము నింత
ససిగ సవరించు కొనుము వాఙ్మయవధూటి.

నినుఁ గన్నయ్య విశారదుఁ సలిపి యాంధ్రీపాదమంజర ని
స్వనముల్ దిక్కుల కెక్కఁజేసి రసికస్వాంతంబులఁ నిక్కి యొ-
య్యనఁ బేరంది కవీంద్ర సంతతి నమందానందపాథోధి దోఁ
గినవారిఁ బొనరించు వాఙ్మయలతాంగీ! నీకు దీర్ఘాయువో!
అవధానకేసరి శతావధాని శ్రీపతిత్ర్యంబకరావు..

శతావధానులు శ్రీ శేషాద్రి రమణకవులు
సఖుండ క్రొత్తపల్లినద్వంశసంజాత
శర్మనామధేయ సంతసమున
నీదు బిరుద సభకు నేరాకయున్నను
జాబు పంపుచుంటిఁ జదువుకొఱకు.

నిత్యము మాతృభారతి కనేకవిధంబుల సేవఁజేసి. సా
హిత్యరతిఁ వెలార్చిన యహీనమనస్విని గాన నీకు సా
హిత్య విశారదుం డనుచు నిచ్చిరి మేల్బిరుదంబు నీకశౌ
ధత్యపుఁ జేనిపంటయెగదా యిది నిక్కముగా సుహృత్తమా!.

కిన్నర శృతిచేసి యెన్నియో తెఱఁగుల

భావగీతికలను బాడినావు

అంధసరస్వతి యంఘ్రికింకిణుల మో

తల గౌతమితటానఁ దార్చినావు

పొత్తంపు ముత్తైదువులగూర్చి పలుకుల

పొలతికి నిలయంబు నిలిపినావు

శక్తికొలంది భాషాసేవఁ గావించి

ప్రాజ్ఞుల మన్ననల్ బడసినావు

భారతీతీర్థ పరిషత్కుమారి నీదు

సేవకెదమెచ్చి మిగుల హర్షించి బిరుద

మిచ్చె ధన్యుండ వీవు సాహిత్యనిపుణ

క్రాంతవల్లిశర్మ పండితాయ స్తోధర్మ!

నిను సాహిత్య విశారదుం డనుచు మన్నించెంగదా భారతీ

ఘనతీర్థం బని తృప్తినొందక జగత్కల్యాణ సంధాయకం

బనవద్యప్రతిభాప్రదర్శకము నిత్యప్రాభవోపేతమా

తెనుఁగుంగబ్బమువ్రాసి చూపుమదిగాదే కోర్కెమాబోంట్లకు

చిన్నతనంబునుండి కవిశేఖరు లన్నను బేసెమ నీకు నీ

వెన్నోవిధాల భాషకొఱకే కృషిచేయును వందుచే రస

స్విన్నము పద్యహారమును జెల్మికి గుర్తుగఁ బంపినాఁడ ని

మన్ననఁ జేయు పండితనమక్షమునం దిది స్వీకరింపుమా!

శతావధానులు శ్రీ శేషాద్రిరమణకవులు.

శ్రీ దోమా వేంకటస్వామిగుప్తగారు

శ్రీసాహిత్య విశారదేతి బిరుద ప్రిప్తాఖిలాశాయశో
రాజంతం నిరతాంధ్ర సంస్కృత వచో లీలావతే స్సేవనే
ప్రేమప్రాభవ నైష్ఠికం కరుణయా పాయా ద్రమానాయకః
ధీరం వేంకటరామలక్ష్మీపదయుజ్జ్వలాయణాఖ్య మ్ముదా.

నుత్యము గాఁగ నెప్పటను నుండియొ యాంధ్రహితైక దీక్షమై
యత్యధికప్రయత్నమలరారు వచోరమణీపదాంబుజ
ప్రత్యయ మొప్పు తావకనుభావము నెంచిన మేటు లొప్పి సా
హిత్య విశారదుండ వను టెంతయు నర్హము కోవిదాగ్రణీ !

శ్రీ మదాంధ్ర విద్యావాచస్పతి - సాహిత్య సరస్వతి
విద్యా వినోద, కవిభూషణ, శతావధాని, విద్వాన్
దోమా వేంకటస్వామిగుప్త.

శ్రీ సాగి వేంకటనరసింహము గారు ఎం. ఏ.

పాల్వంచ సంస్థాన భవ్య విద్యాశాఖ
యెవని నిరీక్షణ నెనగువృద్ధి
ఆంధ్ర వాఙ్మయ సేవ నాచరింపగ కార్య
దర్శియై సమితి నిధాన మెవడు
సకల పండిత కవినంఘ్రమొక్కటఁజేర
నుత్యవంబుల నెవ్వఁ డోపి కూర్చు
జయపురాధీశుని సన్నిధి సాహిత్య
మందు విశారదుండయ్యె నెవఁడు

ఎవని కృషిచేత మన్యాన హెచ్చె విద్య
ఒనర నెవ్వడు గ్రంథాలయోద్యమంబు
బోచు నాశర్మ కర్త మౌ పూజలిచ్చి
సత్కరింపుమ పాల్వంచ సరసులార!

సాగి వేంకట నరసింహము, ఎం.ఎ.,
మద్రాసు ప్రభుత్వ ప్రాచ్యలిఖిత పుస్తక భాండాగారాధిపతి.

మౌల్వీ ఉమర్ అలీషా కవిగారు

కిన్నర కిన్నర విజయగీతముపాడి తెలుంగు భూమికి
వన్నెగడించి లాజలు నివాళినిబోసి స్వరాజ్యలక్ష్మీకా
తెన్నుపతాకమెత్తి తన తేజము భారతదాస్యముక్తికై
పన్నినమెట్టు నెక్కిడు ప్రభాతముగా విలసిల్లుగావుతక.

మౌల్వీ ఉమర్ అలీషాకవి-

౪

వివిధభాషా విద్యా సంస్థల
సన్మాన పత్రములు

८

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

ॐ

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय

పాల్వంచయందలి శ్రీ అశ్వారాయాంధ్రభాషా

నిలయాధ్యక్షులైన

బ్రహ్మశ్రీ కొత్తపల్లి వేంకటరామ లక్ష్మీనారాయణ శర్మగారికి

'సాహిత్యవిశారద' బిరుద సన్మాన సందర్భమున ఏకద్దగ్రంథాలయ

పక్షమున సమర్పించబడిన

అభినందన పద్య కుసుమావళి

శ్రీయుత కొత్తపల్లి కులసింధు సుధామయమ్మూర్తి! 'లక్ష్మీనా
రాయణ శర్మ'! నవ్యరుచిరాంధ్ర వధూపద పద్మనక్తభృం
గాయితమాననప్రథిత కావ్యకళారసవేది! ధీచణా!

మాయెద మెచ్చుకోలులివి మైమఱపించిన హర్ష వర్షముల్

దేశము గొడ్డువోయి కనుదేర్చెను నాథుడులేక, అజ్ఞతా

వేశపుటంధకారమున వెట్టిగ ముగ్గుచు తేలుచునదా

నాశము నొందుచున్నతటి నాలుగు మూలలనుండి సూర్య సం

కాశ సుపుస్తకాలయ వికాసముతో దరి గాంచజేసితే!

చదువదియెల్ల సార్థకము చక్కగ నొక్కడ బోధనేయు నే.

ర్పొదవిన నీదుజీవనము రూపణ జేయును నీ యథార్థత

పదియునునై దుశబ్దము లపారపరిశ్రమనొంది వాఙ్మయే

చ్చ దిశలనాట జేసితివి సారవిహీన మరుస్థలినుధీ!

నీ సౌజన్యము నెవ్వ డేమెఱుగు నీ నిర్భాగ్యపుండేశమం

దా సాహిత్యసభాపతుల్ జయపురాస్థానంపు రాజన్యలు

శ్రీసాహిత్య విశారదాఖ్య బిరుదశ్రీనిచ్చి భూషించి రీ

మా సంస్థానజనాళి కిద్ది బహుసమ్మాన్యంబెకా ధీమణి!

త్వాద్యశపూజనీయ సహవాసముఁ గొంటను మాదు గ్రంథశా
లాద్యతివన్నెకెక్క, బహుళాంధ్ర) విశారద దర్శనంబు నా
మోదమెలర్పఁ జేసితిమి, భూరిగుణాఢ్య! శుభాస్పదండ! ని
న్నాదమయీసుగాతి) కరుణార్ద్రమతిం దిలకించుగావుతఁ.

పాల్వంచ, } ఇట్లు భాషాసేవకులు,
౧౦-౪-౫౦. } శ్రీ అశ్వారా యాంధ్రభాషా నిలయసభ్యులు.

రచయిత:— 'మృత్యుంజయ'

కుకునూరునందలి శ్రీ దేశోద్ధారక ఆంధ్రభాషా

నిలయ సంస్థాపకులైన

బ్రహ్మశ్రీ కొత్తపల్లి వేంకట లక్ష్మీనారాయణ శర్మగారికి
సాహిత్య విశారద చిరుక సమ్మాన సందర్భమున ఏకద్వంద్వంభాయ
పక్షమున సమర్పించఁబడిన

స న్మా న ప ద్య ర త్న ము లు

శ్రీమీరన్నినుఁబ్రోచు సత్కృపను లక్ష్మీనాథుఁ డబ్జాసనుం
డోముం దీర్ఘముగాగ నాయువిడి నీ కొప్పారు సత్సంతతి
బ్రేమఁ హైమవతీకళత్రుఁడు ధరితింగూర్చి రక్షించు ని
త్యమోదంబలరార నెంతయును విద్యాదాస్యదీక్షాపరా!
దేశోద్ధారకుఁ బేర మాదుపురి నర్థి నిల్పి గ్రంథాలయం
బాశాంతమ్ములఁ బేరుదెచ్చితివి నీదానిక్కఁపు నేవ కా
కాశీనాథుఁడె మెచ్చె నన్న మదినింకఁ జెప్పఁగా నేల నీ
వైశద్యమ్ము గణింప మా వశమె? భవ్యామేయ ప్రిజ్ఞోత్సవా!

నిన్నెఱుంగని కవులును నీవెఱుంగ
 నట్టి కవులున్న వారె? యీ యవనిలోన
 ఒక్కరును నీపటానికి నెక్కకుండ
 మిగిలిపోసీక వారి యమేయకృపకుఁ
 బాత్రముగఁ జేసినాఁడవు సత్రమునఁగఁ
 జాలు, కుకునూరిలోని భాషాలయమ్ము
 నడపినాఁడ వసాధ్యయత్నమునఁ గడిఁది
 కాసు వెచ్చింపగతిలేని కాలమందె.

ఆంధ్రభారతి తీర్థ లత్యాదరమున
 సరససాహిత్యకళను విశారదుండ
 వనుచు గుర్తించి నిను గౌరవార్థయుక్తుఁ
 జేయుకన్నను కడునింద నేయువారె
 నిజముగా నీదు మేల్గారు నిర్మలాత్ము
 లట్లుకాదేని నిన్నెట్లు లరయు జగము.

ఆయువు సిరి నారోగ్యముఁ
 బాయకఁ గరుణించుఁగాత భాషానేవా
 ప్రియముఁ గల లక్ష్మీనా
 రాయణశర్మాఖ్య నీకు రహి భారతి తా.

కుకునూరు } ఇట్లు భాషానేపథము,
 12—1—41. { శ్రీ దేశోద్ధారక ఆంధ్రభాషా నిలయసభ్యులు.

రచయిత:—చిలుకునూరి సుబ్బారావు, అధ్యక్షుడు.

శ్రీ జటప్రోలు సంస్థానమునందలి కొల్లాపుర స్నేహలతా
కవితా సంఘపక్షమున సమర్పించబడిన

అభినందన మిత్రలేఖ.

ఆనందం బుడయించె నీదుఘనకార్యంబుల్ విలోకింప వి
ద్యానైపుణ్యముగాంచి బోధనకళావ్యాసంగ మెంతేని వి
న్నాణం బొప్పగఁజేసినాడ విలఁ బ్రజ్ఞారేఖ లేపార ల
క్షీనారాయణశర్మ ! శోభిలుము లక్ష్మీ సత్కృపాదృష్టిచే.

‘కిన్నెర’ పత్రికాకృతి సుకీర్తికిఁ దావలమయ్యె నిద్ది భా
షోన్నతికిఁ బ్రచారమున కూత; భవత్కవితా ప్రభావముల్
తిన్నగఁజూచువారలకుఁ దేటపడుకద దానిలోన మీ
రన్నిట ధన్యవాదముల కాదృతిఁ బాత్రతఁగాంచినా రహా!

మీకృషిగొప్పదౌటఁబుడమిఁజయమెంతయుఁగాంచినారు మీ
పాకట జీవయాత్ర సుకరంబుగ సాగుచునుండు వేఱుగా
వాకొననేల? మీప్రతిభ వాడల వాడలకెక్కినింతట
జేకురు సద్యశోధనము చెప్పగనేల విశేషభాగ్యముల్.

వక్రీపథంబు నూనక సెబాసని పెద్దలు మెచ్చురీతిగా
సక్రీమమొప్ప భాష కనిశంబును జేసెడు నీదుసేవల
విక్రీమదేవవర్మ పృథివీపతి మెచ్చుటయే విశేష మా
చక్రీకృపాకటాక్షపటు సంపద నీయెడ నుండె మిత్రీమా !

ఆంధ్రవాఙ్మయ సమితికత్యంతభక్తి
సేవఁజేసి పుణ్యంబు నార్జించినావు

కీర్తినాల్గుదిక్కులకుఁ బ్రాకృతు బిరాన
నితకంటెను భాగ్యంబదేది చెపుమ.

మానవజన్మ ముత్తమము మాటలు వేయివచింపనేల? య
ద్దానఘనఁబుగాదె వసుధన్ బురుషాకృతిఁ గాంచుటన్న నా
పై నఁగవిత్వమన్న నిలపైగల విద్యలలోన నుత్తమం
బైనదిగాన దానిఁగనుటన్న సమస్తముగాంచుటే సఖా.

కవియగువాఁడు గన్పడిన గౌరవమొప్పుగ నాదరించు నీ
దువిభవమెంతఁగాఁ బొగడుదున్ వినుచుంటిని పెద్దవారు సం
స్తవములు నిన్నుఁగూర్చి పలుసారులుజేయుచునుండమిత్రమా!
యవిరళభక్తి తత్పరుడ వంట నికే నుడి నీకుఁ గావలెన్.

ఏలొకొ మాటమాట కెదనెంతయు సంతసమబ్బు నీదు గ్రం
థాలయమున్ గవిత్వమును దద్దయు నెంచుచునుండు వేళ నీ
శీలమె సర్వసౌఖ్యములు చేకురఁ జేయు శుభం బొనంగు వాక్
శ్రీలకు సిద్ధిఁగూర్చుఁ జిరకీర్తియు నిచ్చును మిత్రరత్నమా!

పాల్వంచ సంస్థానపతి కృపాప్రాభవ
స్ఫూర్తచే నీకు సత్కీర్తివచ్చె
నాంధ్ర వాఙ్మయసేవ లనిశంబుఁ జేసెడు
భక్తియే మీకుఁ బావనతఁ గూర్చె
సంస్థాన ప్రజలచే సన్మాన పత్రిక
గాంచుటన్ జేసి భాగ్యంబు గలిగె

విద్యాగురుండనై విఖ్యాతి బొందుటన్
జేసి పుణ్యంబు నాన్జింపనయ్యె

గవివి; విద్వాంసుడవు; గొప్ప ఖ్యాతిఁ గాంచి
 నట్టివాడవు; గాన భాషాభివృద్ధి
 ప్రబలుచుండె భద్రాచల ప్రాంతమందు
 నీ వొనర్చెడు నేవచే నేస్తకాడ!

కొత్తగఁజేసి లోకమునకు వచ్చింపఁగలట్టి సంగతుల్
 బొత్తిగఁ గానరావు; తమపుణ్యము గొప్పదిగాన నింతకు
 హత్తగఁ గల్గినార లిల నాంధ్రకవిత్వపు తత్త్వబోధనల్
 జిత్తము పల్లవించుఁ గద చేసిన మీ కృషియన్నముల్ గనక
 పావన గౌతమీజలము వారకత్రావుచునుంట యేమొ! గో
 దావరియొడ్డున నిలచు ధన్యతఁగాంచుటఁజేసి యేమొ! సం
 భావనఁ జేయఁగాఁ దగిన మాధురి తావక సత్కవిత్వ రే
 భావళిలోఁ గనంబడు సఖా! తమ రెంతటి ధన్యమూర్తులో.

స్తుత్యములై నకావ్యములు సొంపుగఁ గూర్చిన వాడవౌట, బల్
 'సత్యగుణక్షమాది బలసంపదఁ గాంచినవాడ వౌట సా
 హిత్యవిశారదుండ'వని యెన్నిరి పెద్దలు నిన్నుఁగాన నా
 చిత్తము గొప్పదయ్యెఁ జిరజీవిగ వర్ధిలుమోయి మిత్రమా!

ఇట్లు విధేయులు,

కొల్లా పురము, } స్నేహలతా కవితా సంఘసభ్యులు
 12—1—41. } శ్రీ జటపాత్రు సంస్థాపకు.

రచయిత:— వాజపేయ యాజుల రామసుబ్బారాయుడు బి.ఎ.

స్నేహలతా కవితా సంఘావ్యక్షిణు .

అశ్వారావు పేటయందలి శ్రీ వేంకట్రామస్వామిసంహారాయాంధ్ర
భాషానిలయ పక్షమున సమర్పించపడిన

అ భి న ం ద న ప త్ర ము

మహాశయా!

తాము ఆంధ్రభాషాయోషకు జేసిన యమూల్యనేవను
గుర్తించి తమను 'సాహిత్యవిశారథ' బిరుదముతో సత్కరిం
చిన శ్రీ ఆంధ్రభారతీతీర్థులు సాహిత్యసామాజిట్టు శ్రీ శ్రీ జయ
పురాధీశ్వరులకు మా విధేయతాభివందనములు.

ఆర్యా!

బీడుపడియున్న ఈ ప్రాంతమున అనేక కష్టనష్టములకు
నహించి ఆంధ్రభాష నంకురార్పణము చేసిన మీ కృషికి
కృతజ్ఞులము.

సుజనవిధేయా!

కప్ప పద్మసౌరభముం గ్రహింపజాలని యట్లు మిమ్మ
ర్థము చేసికొననేరని యసూయోపాసకులకు మా న్యకృతులు.
సాహిత్యవిశారదా!

ఇట్లే ముందును ఆంధ్రభారతికి సూడిగమొనర్ప ఆయు
రారోగ్యైశ్వర్యోత్సాహశక్తులను మీకు ప్రసాదించుటకు వాగ్దే
వికి మా నమోవాకములు.

ఇట్లు భాషానేపథులు,

అశ్వారావుపేట, } శ్రీ వేంకట్రామ స్వామిసంహారాయాంధ్ర
గం-౪-౧౩౫౦. } భాషానిలయనభ్యులు, పాలకపర్ణము.

బూర్గుంపాడు పౌరుల వక్షమున నమర్పింపబడిన

అభినందన పత్రము

ఆర్యవర్యా!

ఆంధ్రభాష యననేమో, ఆంధ్రదేశ మననేమో ఆంధ్రులన నెవరో యెరుగక అజ్ఞానాంధతవలన తమ్ముడాఁదెలిసి కొనలేని స్థితిలోనున్న మా పాల్యంచ సంస్థానమునకు తాము విచ్చేసి పదునై దేకులనుండి భాషావాఙ్మయ సేవ లొనరించు చుండుట మా పాల్యంచ సంస్థాన ప్రజలభాగ్య మనవచ్చును.

మహాశయా!

ప్రథమమున అమరవరము, కుకునూరులందు విద్యా బోధకులుగానుండి అచట శ్రీ ఆంధ్ర గౌతమీ ఆశ్రమము, శ్రీ దేశోద్ధారక ఆంధ్రభాషా నిలయముల స్థాపించి సంస్థాన గ్రంథాలయోద్యమమునకు మార్గదర్శకులై ప్రజల సమాదర మును బొంది విద్యాధికారులై మా బూర్గుంపాడుకు విచ్చేసి అచటి గ్రంథాలయమును పునరుద్ధరించి పౌరుల యామోద ప్రమాదముల నందియున్నారు.

అచటనే ఆంధ్రవాఙ్మయ సేవాసమితిని స్థాపించి వాఙ్మయసేవ జేయుచు సనేక విద్యాంసుల రక్షించియు, వారి మహోపన్యాసముల వినుటకును, గనుటకును సదవకాశము లభింప జేసినందులకు మి మ్రోతయు సభినందించుచున్నాము.

కార్యనిర్వహణదక్ష :

తా మిపుడు సంస్థానమునకు రాజధానీనగర మగు పాల్వంచలో నున్నను యథాపూర్వముగ భాషావాఙ్మయ సేవలఁ జేయుచు నితోధికముగ ప్రజాప్రబోధము కలిగింతురు గాక యని కోరుచున్నాము.

మాననీయా :

మీ పరిశ్రమను గ్రమనించి శ్రీ భారతీతీర్థవారు 'సాహిత్యవిశారద' యను బిరుదాసంగి మిమ్ము సత్కరించినందులకు శ్రీవారి కెంతయు కృతజ్ఞులము. ఆ బిరుదమున కీ సంస్థానమున తాము చేసిన భాషాసేవయే తార్కాణ మని మనవి చేసికొనుచున్నాము. మీవంటివారికి చేదోడువాదోడుగా నుండి సర్వదా సహాయపడుచు ధన్యులము కాగలమని విన్నవించుకొనుచున్నాము. మీకు సత్సంతతిని దీర్ఘాయురైశ్వర్యముల నొసంగుగాక యని పరమేశ్వరుని వేడుకొనుచున్నాము.

పాల్వంచ, }
గం-౪-౫౦. }

ఇట్లు విన్నవించు విధేయులు,

బూర్గుంపాడు పౌరులు.

శుద్రంకోటలోని శ్రీ బ్రహ్మనందాంధ్రభాషానిలయ పక్షమున సమర్పించబడిన

స న్తా న ప త్ర ము

సేవాధురీణా :

తమరు ఆంధ్రభాషాజ్ఞానశూన్యం బగు. ఈ మన్నెపు ప్రాంతములకు విచ్చేసి, పలుకష్టముల సహించి గావించిన భాషా

సేవ మే మెన్నటికిని మఱువజాలము. భాష, భాషాసేవ, గ్రంథాలయసంస్థాపన మన నెద్దియో యెరుంగని మా కెల్లరకు భాషాసేవ నొనర్ప నుత్సాహ ముద్దీపింపజేసిన నిజమైన భాషా సేవకులు తమరే. అట్టివారిని ఎంతయని కొనియాడగలము? ఈ వెనుకబడిన ప్రాంతమున తమరు తప్ప నింతటి భాషాసేవ నొనర్చినవారు, ఇంతటి యుత్సాహవంతులు, కార్యదీక్షా తత్పరులు వేరొకరు లేరని నుడువుటయం దతిశయోక్తి యేమియు లేదు. ఎంతటి భాషాసేవ సల్పనిదే అంధభారతీర్థవారు తమ కీ సాహిత్యవిశారద బిరుదమును ప్రసాదించియుండరు ! ఇది సామాన్యవిషయమా ! మాకు నెలవయిన మా పాల్వంచ సంస్థానమున నింతటి భాషాసేవకుని గలిగియుండుట మిగుల గణనీయము. అట్టి మహత్తర సత్కీర్తి లభించుటను గురించి మే మందరము గర్వించు చున్నారము.

మహాశయా :

ఇంతటి తమసేవ నభినందించి మా కృతజ్ఞతల వెల్లడించుట కేర్పడిన ఈ సభాముఖమున మా గ్రంథాలయపక్షమున తమకు 'పండితారాధ్య చరిత్రము'ను బహూకరించుచు తమచే నింకెంతయో భాషాసేవ యొనర్ప పరమేశ్వరుడు దీర్ఘాయురారోగ్య విజయంబుల ప్రసాదించుగాక యని ప్రార్థించుచున్నాము.

రుద్రంకోట, } ఇట్లు విన్నవించు భాషాసేవకులు,
 ౧౦-౪-౫౦. } శ్రీబ్రహ్మానందాంధ్ర భాషానిలయ సభ్యులు.

పాల్వంచసంస్థాన పూర్వవిద్యార్థి సంఘపక్షమున
సమర్పింపబడిన

అ భి నం ద న వ ద్య ము లు

సాంద్ర గోదావరీ స్వాదుజల తుషార
పూరముల పునీతంబై న పుణ్యభూమి;
కోసలాధీశ్వరుఁడు తండ్రికోర్కె దీర్ప
అవనిజయు ననుజన్ముడు ననుగమింప
మోదగరిమను చనుదెంచి సానరమున
స్వాగతమ్ము నొనంగిన భవ్యభూమి
రామదాస శేఖరుఁడు భద్రాద్రినిలయు
దేవళాగ్రంబునక సము త్తేజ గరిమ
నలరు చక్రముంగాంచి లాస్యము నొనర్చి
జానకీనాథు భజనంబు సల్పుచుండ
నతని గళమున తనగళ శ్రుతిని గలిపి
తేనె లూరంగ పాడిన దివ్యభూమి
ఆంధ్ర భూపాలవరుల ఛత్రాధిపత్య
మునకు నంజలి ఘటించి భోగములకు
నాలవాలంబునై దనరారు భూమి
అదియె పాల్వంచసంస్థాన మనంగబడును!

*

*

*

*

అచట విద్యాధికారంబునందు కొత్త
పల్లి శ్రాద్ధభిధానుండు బరగుచుండు

అంధ్రభాషాభిమానియై యలరు నతడు
 అంధ్రవాఙ్మయ సేవావిహారు డతడు
 స్థాపనాచార్యు డాంధ్ర గ్రంథాలయముల
 కత డహహ! మూర్తమైనట్టి యాంధ్రసేవ.

* * *
 హాయి దళుకొత్త పులకీకృతాంగు లగుచు
 కెరలు కవికుమారులు కావ్యగీతములను
 అతనిచే నిర్మితంబై మహాత్వగతిని
 వెలయు 'కిన్నెర' మీటుచు విశ్వమోహ
 నముగ నాలపించిరి తన్నినాద పంక్తి
 నేటికిని కర్ణపుటముల న్విసగ బడును
 ఆ నినద పరంపర గాలిలోన గలసి
 భారతీ తీర్థవారి శ్రీవణపుటముల
 దవిలినంతనె తన్మయత్వంబు నొంది
 శర్మమునను 'సాహిత్య విశారద' యని
 బిరు దిడి యతనికీర్తి గావించినారు.

రచయిత:—వనం గోపాలకృష్ణరాయకవి.

క మ లా పు రం.

—
 “అతఁడే మాదు పూర్వపుణ్యాన మాకు
 కుక్కునూరున నాచార్యకుండయి చదు
 వులలరగ వచ్చె మూఢతఁ దెలియమైతి
 మల్లు శారద మెచ్చిన యనఘుఁడితఁడ.

టంచు నిట్లు సభా ముఖమందు మేము
 పూర్వ గౌరవ భావ ముప్పొంగి పొంగి
 హృదయకుహరంబు వెలునడి నుదముగరిమ
 దెల్పు, చంద్రునికొక్కటి నూలుపోగె
 అన్న సామెత యున్న దే యెన్నటికిని
 కాన నేడిట్లు భక్తి సత్కరణమునను
 ధన్య జీవుల మయితిమి తథ్య మిదియ.

ఇట్లు తమ శిష్యులు

౧౦-౪-౫౦ }
 పాల్వంచ.

పూర్వ విద్యార్థి సంఘము.
 పాల్వంచ సంస్థానము.

ॐ

ఆంధ్ర వాఙ్మయ సేవాసమితి
సభ్యుల ప్రశంసలు

పరిచయము

శ్రీ కందిమళ్ల వెంకట రామారావుగారు.

శ్రీ కొత్తపల్లి వేంకట రామలక్ష్మీనారాయణ శర్మగారిని దాదాపు ఇటువద్దే దేండ్లనుండి ఎఱుగుదును. బహుశః నాకు సహాధ్యాయి కాకపోయినా నానాసతీర్థ్యలై యుండటంలొసం దేహం లేదు. ఆ కాలంలోనే ఆయన ప్రయత్నాలు ప్రచారాలు తక్కువగా వుండేవికావు. కాని ఆ విద్యార్థ్యవస్థ నాటి ఆయన తలంపు లన్నీ ఆయన్ని పిచ్చినా డనిపించేట ట్లుండేవి.

పదహారేండ్ల క్రింద మనప్రాంతంలోని అమరవరంలో ప్రవేశించి ఏదో ఆశ్రమం యేర్పర్చుకొని విద్యావ్యాపకం చేస్తూ అచ్చటి నుండి కుకునూరుకు మకాం మార్చుకుని దేశోద్ధారక ఆంధ్రభాషానిలయంస్థాపించి అచ్చటి స్థానికులకు ప్రోత్సాహకుడై వారినహాయసానుభూతులచేతను, కవి, పండితుడు, పత్రికాధిపతి, ధనికుడు అనే ప్రతివ్యక్తిని అర్థించడంచేతను భాషానిలయాన్ని ఎంతో వృద్ధిచేశారు. దైవవశాత్తు ఆ గ్రంథాలయ సర్వస్వం వీరి సర్వస్వం నిండు వేసంగిలో అగ్నిహోత్రుడారగించేసి నప్పటికి తిగ్గి వీరు నడుములు బిగించి ఆందోళన సాగించేటప్పటికి దేశంలో వారంతా సహాయపడగా తిగ్గి ఆ గ్రంథాలయాన్ని వునచుద్ధరించారు.

అసలు విద్య అంటే యేమిటో అందులో తెలుగెటువంటిదో బాత్తుగా తెలియని యీ ప్రాంతాన ఆ రోజుల్లో ఆంధ్రభాషాభివృద్ధికై పెద్ద ప్రబోధం చేసి ప్రచారం సాగించారు. ఆనాడు భాషా ప్రచారమంటేను సామాన్య విషయం

కాదు. నోరువిప్పితే అగాధంలో పడిపోవలసిందే. కలం పట్టుకుంటే కష్టాలకు స్వాగతం యివ్వవలసిందే. అయినా వార్షికోత్సవాలూ మానలేదు, వర్ధంతలూ విడిచిపెట్టలేదు. అర్థబలమూ అంగబలమూ లేని యీ పిచ్చిబ్రాహ్మణులు “గడ పైన ఆడే గారడీవాని” వలె ఎప్పుడు తలకిందై పోతాడో! ఎప్పుడు శృంగభంగ మవుతుందో అనుకునేవాణ్ణి. బహుశః ఆయన ‘మనకు శృంగమే లేనపుడు భంగ మెలా అవుతుంది’ అని తృప్తిపడేవా డనుకుంటాను.

ఇటీవల పరిస్థితులలో యత్కించిత్తు మార్పుకల్గింది. శర్మగారు బూర్గుంపాడు నివాస మేర్పరచుకోవలసివచ్చింది. అక్కడ మళ్ళీ ఒక భాషాసంస్థను లేవదీశారు. దానికి ఆంధ్రవాఙ్మయ సేవాసమితి అని పేరుపెట్టారు. దానికోసం కవులను కథకులను, వ్యాఖ్యాతలను, విమర్శకులను, పండితులను, వదాన్యులను కూడగట్టారు. గ్రంథం సాగిస్తున్నారు. పిచ్చో మంచోగాని ఏదయినా ప్రయత్నమంటూ మొదలెడితే ఆసీమాంతం చేసి విడనాల్సిందే గాని మధ్యకాలంలో విసిగి విడిచిపెట్టే ఆచారం ఆయన యెరుగనే యెరుగడు.

ఇంతకూ మన ప్రాంతంలో యేమాత్రం మైనా ఆంధ్రభాషకు అభివృద్ధియేర్పడింది అని తలచేవాళ్లెవరైనా వుంటే కర్తృత్వం శర్మగారికే అంటకట్టాలికాని ఇతరుల కా హక్కులేదని ఘంటాపథంగా చెప్పకతప్పదు. మన ప్రాంతంలో భాషానిలయమంటూ వుందీ అంటే అందుకూ ఆయన్నే ప్రోత్సహాకుణ్ణిగా నిర్ణయించాలి.

శ్రీశర్మగారు వాచాశూరత్వంలేని క్రియాశూరుడు. కనుకనే 'సాహిత్యవిశారద' బిరుదానికి అర్హునిగా యెంచి ఆంధ్ర భారతీతీర్థులు సాహిత్యసమ్మాన్లు జయపురాధీశులు గౌరవించారు. ఇందుకు ఈర్వాళులు కొందరు మరొకలాగు అపవదించినట్లు విన్నాను. బిరుదిచ్చినవారు సర్వశక్తులూ కలవారు. ఇట్టిసితిలో ఆక్షేపకుల ఆక్షేపణలో అసూయాతత్పరత్వలక్షణం ద్యోతకమవుతుంది గాని స్వీయపాండిత్యస్ఫూరకంగా గాని అధిక ప్రతిపాదకత్వంగాగాని (నిజం గ్రహించగల) లోకాన్ని మోసం చేయటాని కనుకూలించదు. నిజంలో మన ప్రాంతమందు నిఘంటువులనుండే ఆంధ్రపదము జారిపోయిన రోజులలో మనల మేల్కొల్పి ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి యొనర్పననేక కష్టములకు సహించి చాలవరకు కృతకృత్యులయిన శ్రీశర్మగారిని మనము గుర్తింప లేక పోయినను శ్రీభారతీ తీర్థ వారొనరించిన సత్కారానికి మనమభినందించుటయైనా కొంత వరకు మనవిధిని నెరవేర్చినట్లే. ఇందులకై మనప్రాంతములోని వివిధగ్రంథాలయములవారు, విద్యాసంస్థలు, సమితివారు వివిధ రీతుల అభినందన సమావేశం జరుప యత్నించుట శ్లాఘాపాత్రం. అందుల కభినందనసభ కధ్యక్షులుగా శ్రీ డివిజన్ ఆఫీసరుగా రుండ నంగీకరించటం మరీ సంతసం. ఓర్వలేమిచే ఎవ్వరెంత అసూయపడ్డా శ్రీశర్మగారభినందనములకు సర్వవిధములా అర్హులు. "చక్రవాకము విలపించు నని చంద్రుడు పందిరికల వెదజల్లడా!"

ఈ సందర్భంలో శ్రీ శర్మగారి అభినందనగౌరవార్థం

నేను రు 50/- లును, వినాయకపురం పటేలు భూస్వాములు.
నగు శ్రీ నల్లపువీరయ్యగారు రు 25 లును సన్మాన విరాళంగా
పంపిస్తూ మా కృతజ్ఞతను ఈ విధంగా వెల్లడిస్తున్నాము.

శర్మగారి భాషావిపాస ఒకనాటికి తీరేదికాదు. ఇటు
వంటి వాళ్లు కొందరక్కడక్కడనైనా వుంటేగాని భాషా-
వ్యాప్తికి అవకాశం లేకుండా పోతుంది గనుక ఇట్లే ఇతోధిక
మైన భాషానేవ చేయుటకు శర్మగారికి ఆయురారోగ్యాలు
కలుగజేయాలని పరమేశ్వరుణ్ణి ప్రార్థిస్తున్నాను.

అశ్వారావుపేట, } కందిమళ్ళ పేంకట్రామరావు..
౧౦-౪-౫౦.

కృతజ్ఞత.

మిత్రయుగ్మము

శ్రీనాథుండురువిక్రముండు కరుణాశ్లేష్ట ప్రభావుండు వి.
జ్ఞానానంద ధనప్రదాత కుటిలాచార ప్రచారోద్ధరా
నూనప్రభవహర్త దీనజనసందోహార్థసంధాత ల
శ్రీనారాయణశర్మ గాచుత శుభశ్రీ నిచ్చి యత్యంతముఖ-
కవివా కావు, కడిందిపండితుడవా - కావింక నేమైన భా-
ష విశేషముగ వృద్ధినేయడగు నీసామర్థ్య సంపద్విలా-
స వరిష్టత్వ మనన్యదుర్లభ మనక సందేహ శూన్యంబై యిం-
కెవ రేమన్నను నీవు ధన్యుడవె యం చేమెంతుమెంతేనియు.

న్యాయనిర్ణేతముత్తార వాఙ్ముఖు ను

బ్రావుచూపిన గౌరవమ్ముకన్న

ఆంధ్రాంగ్లభాష మహాబులద్రచ్చిన

రామలింగారెడ్డి ప్రేమకన్న

అలకాశివిశ్వవిద్యాలయోపాధ్యక్షుఁ
 డనఘ రాధాకృష్ణ గణనకన్న
 సర్వజ్ఞ వేలూరి సాగరహిమభాను
 శివరామశాస్త్రియాశీస్సు కన్న
 అపరభోజుఁడు విక్రమ నృపతితిలకుఁ
 నాదరానికి గుటియైన యంతకన్న
 నెచ్చులేమియుఁగావు మా మెచ్చుకోలు
 కమగ్గుణశాలి! మాకృతజ్ఞతలెకాని.

తెలిసినవారు భారతికి దీర్ఘుఁగాన విశారదుండ వం
 చెలమని గౌరవింపఁగ నహీనమతి న్నిను సాహితీలలిత
 దెలియ కజాగళస్తననతీర్థులు కొండఱడేదొ తీరుఁగా
 బలుకుదు రంత నేమగుఁ బ్రభాకరుపై మనుఁ జల్లునట్లుగఁ.
 స్వాగత మిచ్చి సైచిత్ర సెబాసు! దురంతపుఁ గష్టనష్టముల్
 బాగుగ సాయమింతయును బాల్పడకుండినయడై! యిష్టా భా
 మాగురుతామహాత్మ్యగుణనంపదుదారులు మేటిభావుకుల్
 నేగి ఘటిల్లనీరు శుభశీలురు తోడయి లేశమేనియుఁ.
 కావున నీదుయత్నము లఖండములై కొనసాగుఁగాత! సు
 శ్రీవిపులార్థ సంపదలు చేకురుఁ గావుత! నీకు, నెప్పు వి
 ద్యావినయాది సద్గుణకదంబము నిన్వరియించు గాత! దు
 ర్భావులు నిస్సహింపని యభాగ్యులు హ్రీవహియింతుగావుతఁ.

ముకుందరామమూర్తి,

చిలుకునూరి సుబ్బారావు.

(అంధ) నాభ్యు నేనాసమితి కార్యనిర్వాహక సభ్యులు.)

అ భి ను తి.

శ్రీ విశ్వనాథ వేంకటేశ్వరులుగారు.

కర్తృఫలంబు కారయితగాంచును సామని చెప్పికొందు, నా
క్పూర్తము లంచు నెన్నఁదగుఁ గోవిద సత్కరణంబులందుఁ బే
రార్చినిఁ బొంది కార్యకరణాతిశయప్రియమోద చిత్తవై
వర్తము నొందుఁ గొత్తవలి వంశజ శర్మ నుతింపఁ జెల్లఁదే !

స్తుత్యము ధీవిశేషము, విశుద్ధమనః పరిలీఢ దివ్య 'సా
హిత్య విశారదత్వము', కవీంద్ర కృతాదరణ క్రియాతిసా
మత్యము, ధర్మకృన్నిరుపమానమహావ్యవసాయబుద్ధి, సా
హిత్య విశారదాఖ్య బిరుదేఽఽఽ బానర్పుట లింక నబ్రిమే ?

మా మిత్రం బొకరుండు భద్రనిగరీ మార్గానఁ బాల్వించులో
శ్రీమద్వాఙ్మయసంఘరూపమున గీర్దేవీ సమారాధనల్
భూమోల్లాసితఁ జేయు నంచును మనస్ఫూర్తిం బ్రశంసించు కొం
చామోదింతుము, శర్మకంటె ఘనవిద్యానేవకుం డుండునే ?

కవియో కాఁడటఁ బండితుండో సరియో కాఁ డర్థవంతుండో కా
డవిజయ్యంబగు సద్యశఃకలన దిగ్వాప్య ప్రంబు కానేల ? ద
త్సవికాసార్ద్ర ఘనాంతరంగమధుసించద్భావమాధుర్యమే
నవసాహిత్యసరస్వతీహృదయదఘ్నంబైన పూజాంకమా.

తన కావించిన దానికిఁ ఫలము నిత్యం బొందు నొక్కండు, నొ
క్కనికిఁ దత్ఫలపాక వేళకును వేగై వచ్చు దుర్దైవ ఘ

ట్టనఁ బొల్తె చను భోగభాగ్యమది యట్లై పోయె 'కుక్కుర'నో
మినగ్గింథాలయ, మాగతిఁ జెడునొ సామిత్యంబు వైభోగము

కైకొని కూపకుడ్యములు కట్టెడు వారలు క్రిందుమీదికి
 బోక స్వభావమే యగును బుణ్యము కర్మతా విధేయమై
 జోక వహించు శర్మపడు క్షోభలు సర్వము కూపకారి కృ
 త్యాకృతియయ్యుఁ గిన్నెరలు హావలి మోగును సాహితీపథి

సమితియొ వ్యక్తి యో పరమశక్తికి మూలము? వ్యక్తి శూన్యమా
 సమితికి నుండునే స్థితియు? శక్తిమదగ్ర్యుకు వ్యక్తియే ప్రజ్ఞ
 శమిత సమస్తకిల్బిష ప్రశస్త పదంబున గొంచుఁబోవు, నీ
 కృమమె జగానఁ బొందెడి నఖండజయంబు నిరస్తదోషమై.

సృష్టికి దేశకాలములు శ్రేయముఁ గూర్చెడి, నా యుగమ్మును
 ప్రప్రయు మేము మేమనిన సాగునె? శర్మయు బూరుగుమ్ము పా
 డిష్టము కల్మి నీ సమితి యే డైఱఁగాంచెను శర్మలేక సం
 సృష్టియు లేదు, వాఙ్మయవిశిష్టమహంబులు లేవు చూడగ

ఇంత నిజామురాజ్యమున నెంతకుఁ జూచిన సత్కవిత్వసా
 మంతము మెచ్చగల్గిన సమర్థులు తక్కువ, నే నెఱుంగుదు
 వింతలు పోకడల్ కలుగు నెక్కుఁబు సాండిత్యే జయించెడు,
 నుంతయొ కొంతయో కవనశోభ నెఱింగిన శర్మ నెన్నెద

ఎచ్చటనున్న నల్వరును నేదొ చమత్కృతి నొంద సాహితీ
 బాచ్చముకాని యాదరము పుట్టగ సందడి నూలుకొల్పుచు
 బిచ్చము పెట్టజాలకయుఁ బెట్టెడు కొంపలు చూపుచుండు నీ
 సచ్చరితు నుతింపఁదగు శర్మను బ్రాహ్మిపదార్పనారతు.

శ్రీయును ధీయును దీర్ఘం
 బాయువుఁ బుత్రాది భాగ్య బంధురతయు శ్వ
 శ్రేయసమునొంది శరమయు
 భూయ స్సౌఖ్యంబులందుఁ బుడమిని నిచ్చుల్.

ఉభయభాష పృథిగ, విశ్వనాథ వేంకటేశ్వరులుఁ
 (సమితి గౌరవసభ్యులు)

శు భాం జ లి

శ్రీ పన్యాల వేంకటరంగనాథరావుగారు

మా విద్యానగరాన భారతిని సన్మానింపఁగా, పెద్దలం
 తా విచ్చేసి జయప్రదమ్ముగ నభి సాగించుకొన్నప్పుడే
 నీవైనావు విశారదుండవుగ సాహిత్యమ్మునందంత క
 న్నావేతేమిఁక గావలెన్ శుభమగున్ సాహిత్యలోకమ్మునన్.
 అల గోదావరితీరమందు జనన మ్మైనట్టి మా వాఙ్మయ
 మ్మలరెన్ నేటికిని విశారదునిఁ జేయఁజేసి, నిండ్లైన న
 త్కళలన్ విక్రమదేవుడే భళియనంగా కాకలీకూజిత
 మ్ములు మా కోకిల లాలపింపఁగ సతమ్మున్; కొత్తపల్లిశ్వరా!

ఆంధ్ర వాఙ్మయసేవ నభ్యావళి న
 మర్పిత శుభాంజలుల పుంజ మందికొనుము;
 సాహితీ ప్రపంచమున విశారదుండ
 వైతి వీ నాడు ధన్యుడవైతివోయి!

— పన్యాల వేంకట రంగనాథరావు,
 (ఆంధ్రవాఙ్మయ సేవాసమితి కార్యనిర్వాహక సభ్యుడు).

చ ది వి ం పు లు.

శ్రీ చంద్రమాళిశాస్త్రిగారు.

మంచివాడని పొగడుదు మంతెకాని

నీదు హృదయాన గుప్తమై నిబిడమైన

న్నేహలత సొంపు గన్గొన నేరమైతీ.

మయ్య! దుర్బల హృదయుల మగుటవలన.

ఆశల్ నిగ్గులుదేరి - దేశహిత జీవాన్వేషణారంభ వి

శ్వాసోదంత కృతిప్రధాన ఘనదీక్షాబద్ధులై; నాడు-నే

డాశాంతమ్ముల వ్రాసినారు మనవా రాంధ్రత్వనిష్ఠాజయ

వ్యాసంబుల్ తలకించి మేను పులకింపజేసి నా వీ మము.

చదివింపంగను వచ్చినాడవును ఈ సంస్థాన పౌరాళి నీ

యెదలో తోచెడి మంజుభావలహరీ నృత్యప్రమాదాలకే

హృదిలో మెచ్చులురావు? సాజమిదిసూ! ఇన్నాళ్ళ కిన్నాళ్ళకీ

చదివింపుల్ గొనివచ్చినాము గొనుమా సాహిత్య సాహిత్యుడా!

ఈ నాడైనను నీదు సత్కరణ మబ్బె నేటి కింతే ఘనం

బై నాబోంట్లకు; ఎల్లకాల మటులే ఆంధ్రీపదాంభోజ ను

శ్రీనిష్ఠా మహితాత్మ సేవనలు నీ చిత్తంబులో హత్తు;-ల

క్షీణారాయణ శక్తి చేకొనుమయా న్నేహోక్తులత్యంతమున్!

ఆంధ్రీవాఙ్మయ సేవాసమాఖ్య సమితి

పేర మమ్ముల నందఱ పేరు గుచ్చి

భారతీదేవి గళవీణ బారవైచి

నాపు - ధన్యమ్ములయ్యె మా జీవనములు.

— వ్యాసరచనా ప్రవీణ

బెల్లంకొండ చంద్రమాళిశాస్త్రి,

(ఆంధ్రవాఙ్మయ సేవా సమితి సహాయ కార్యదర్శి)

అభినందనము.

శ్రీ పెరవలి లింగయ్యకావ్యిగారు

నిష్ఠాతుండవు సంస్కృతాంధ్రముల నో నిర్ణీద్ర కీర్తిప్రభా
జిష్ణుశ్రీక! ఉదాత్తవర్తన! సుహృచ్చి 'లక్ష్మీనారాయణా'!
విష్ణుం డాయువు శ్రీయు సంతతియు నేవేళం బ్రసాదింప నీ
పుష్టాంశుండునుబోలె నీ వసుధపై నోజస్వివై గ్రాలుమా!
తామరతంపరా నటు సదాశివుడోముత ని న్నవశ్యము
గోమునఁ దెచ్చుబాస యనుఁ గూరిమి కన్నియ నేలుమయ్య ఉ
ద్దామవిచార! సత్త్వగుణ ధైర్యవిశాల! మహానుభావ! నీ
నామము దేశసేవకుల నామములక విలిఖింపఁగాదగు.

ఆంధ్రభారతీర్థ వారాదరమున
నాంధ్రగీర్వాణసాహిత్య మందు నిన్ను
సర్వతముడంచు మదిశించి యార్యవర్య!
బిరుద మిచ్చిరి మీకది బిరుదె! చెప్పుమ!

లక్ష్మీనారాయణాభిధ! సూక్ష్మమతిని
సంతతానంద మిచ్చుచు శంకరుండు
సాకు నెప్పుడు నాంధ్రభాషామతల్లి
సేవఁజేయంగ 'పాల్వంచ' సీమయందు.

అభినందనాశిషంబుల
విభజింపఁగరాని భక్తివినయశ్రీలం
బ్రభవించుమైత్రిఁ గూర్చితి
సుభగంభావుకచరిత్ర! సూడిదకాగ్

ఉద్యదాదిత్యునకు సర్వమొసగినటుల
విదియఁ బొడతెంచు కొన్నెల గదియఁ జూచి

ప్రాతఃపఃగన్న వాక్యంబు పగిదిగాను
 సరససాహిత్య సుకవితావర సుకీర్తి
 'లక్ష్మీనారాయణా !' మైత్రి పత్మలంప
 నందుకొమ్మిదె ! అభినందనాశిషముల.

— ఉభయ భాషా పరీక్ష

పెరవలి లింగయ్యశాస్త్రి,
 (సమితి సభ్యులు)

జయపురాధీశ దత్త ప్రశస్త బిరుద
 శోభితుడవంచు నిన్ను మెచ్చుకొననేల?
 సత్యముగనె సాహిత్య విశారదుడవు!
 సరసుడవు కో. వె. రా. ల. నా. శర్మ నీవు.

— చిలుకూరి శ్రీరాములు,
 (సమితి గౌరవసభ్యులు)

సాహిత్య విశారదా !

మీరు వాఙ్మయ కర్షకులు. మీ కృషి సారవంతము
 లైన గోదావరీ భూముల నెక్కువ ఫలించి ఆంధ్రుల ఫలా
 స్వాదకుల జేసినది. ఇట్లు జన్మభూమి ఋణమును పరిష్కరించు
 కొనిన పుత్రులలో మీరును పరిగణ్యులు. మీ పుట్టువు చరి
 తార్థము. మీ కృషిని గుర్తించి మీకు 'సాహిత్య విశారద'
 యను బిరుదమును సత్కరించిన 'ఆంధ్రభారతీ తీర్థ' వారి
 యెడల ఆంధ్రులు కృతజ్ఞులు.

— శతావధాని హరిరామ లింగశాస్త్రి.

ఉభయభాషా పరీక్ష, (సమితి గౌరవసభ్యులు)

మీరు 'సాహిత్య విశారదు' లగుట కడుంగడు ప్రశంస
నీయము. మీ నేవయే మిమ్ము ముందునకు తీసికొని రాగలదు.

— కొమరగిరి నారాయణరావు,
(సమీపితులు)

తమ నిరంతర భాషానేవయే తమ సన్మానమునకు
చిహ్నమైనది. పండితసన్మానము జరిగినందులకు భాషానేవ
కుల కానందము కలుగకపోదు. భాషాభివృద్ధికి భగవంతుడు
తమ కాయురారోగ్యైశ్వర్యాభివృద్ధి గలుగజేయుగాత. అంధ్ర
మాత ఆశీర్వాదించుగాత!

— రేమిడిచర్ల వేంకటకృష్ణారావు,
శ్రీ సిద్ధమల్లేశ్వరాంధ్ర భాషానిలయ కార్యదర్శి,
రేమిడిచర్ల.
(సమీపితులు)

తమకు అప్రయత్నముగా లభించిన బిరుదముగురించి
మిక్కిలి సంతసమైనది. ఈశ్వరుడు ఇంకను మహా బిరుదము
లొసంగి తమ భాషానేవను వృద్ధి నేయించుగాత యని ప్రార్థించు
చున్నాను.

— గొట్టివర్తి సుబ్బారావు,

SRI JAGADGURU VISHWARADHYA వైశ్వరూపకీలు, సింగరేడి కాలనీ,
JNANA SIMHASAN JNANAMAN (అంధ్ర)వాఙ్మయ సేవాసమితి ఉపాధ్యక్షులు)

LIBRARY

Jangamawadi Math, Varanasi

Acc. No. 2172

ని బంధ న లు

ప్రధానోద్దేశము:— ఆంధ్రవాఙ్మయ సేవాభిలాషు లెల్లరు సమితి యందుఁజేరి వాఙ్మయాభివృద్ధికై పాటుబడుట.

కార్యవిధానము:— వాఙ్మయసేవకు చర్యలు, సమావేశములు, గద్య పద్యరచనలు, విమర్శనము, ప్రచార ప్రబోధములు, వర్ధంతులు, కవిగాయ కాది సమ్మేళనములు జరిగించుట, గ్రంథపత్రికా సామగ్రిని సేకరించుట, పరిశోధించుట, సమితిపక్షమున, వార్షికసంపుటములను, సాహిత్యగ్రంథములను వెలువరించుట, వికస్యించుట.

ఇందుకు రాజకీయములతో గాని ప్రత్యేక మేదేని మతముతో గాని సంబంధించియుండగూడదు. ఈ సంస్థ కేవలము సాహిత్య ప్రమేయము కవితా గోష్ఠి కలది.

సభ్యత్వము:— సమితి యుద్దేశముల నంగీకరించి, సాహిత్యరచనలు చేయుగలిగి, కావ్యపరిశీలన, గ్రంథరచనాభిలాష, కవితాదరణముల పెంపొందించుచు, సంఘబలమును చేకూర్చుచు సంవత్సరమునకు రు 3 లు చందాచెల్లించు వారు సమితిసభ్యులు. సమితిచే గౌరవపురస్కరముగ నంగీకరింపబడిన పండిత కవులు గౌరవసభ్యులు వీరిల్ల రొక సాహిత్యకుటుంబముగ తనరి పరస్పరానురాగముతో వాఙ్మయ సేవకు గడంగవలయును. వీరందరి సమాలోచనలతో కార్యదర్శులు కార్యక్రమమును నిర్వహింతురు.

పోషకత్వతి:— ప్రై వా రా డ్ర భాషా వాఙ్మయాభివృద్ధులకు జరిగించు ప్రయత్ని మలకు మహాదాతలగు ఆంధ్రప్రభువులు, భాషాభిమానులు, ధనవంతులు రంగంరిలు విరాళముసంగి మహారాజపోషకులుగను, రు 10 లు నొసంగి రాజపోషకులుగను రు 20 లు నొసంగి ప్రధానపోషకులుగను, రు 100 లు నొసంగి పోషకులుగను జేరి ఆదరించి పోషించి గ్రంథముల వెలువరించదగును. వీరిల నామములు నివేదికలందును, గ్రంథములందును ప్రకటించబడును. ప్రై వా రల కందరికి సమితిప్రచురణము లుచితములు.

ఇంకను వివరములకు:—

కార్యదర్శి,

ఆంధ్ర వాఙ్మయ సేవా సమితి కార్యస్థానము,
పాల్వంచ పోస్టు (Vial) దోర్నకల్, నై టాంరై రేవ్.

స మి తి ప త్న ము న

జగముఖుల కొందఱ యాదార్యముచే మునుముందు

వెలుపరింపఁబడనున్న

స భ్యు ల గ్రం థ ము లు

౧. 'ప్రమోది' - సాహితీ సంపుటి. వివిధ సభ్యుల రచనలు, సమితి, కార్యకలాపాదులతో, ఆంధ్ర విశ్వవిద్యాలయోపాధ్యక్షులైన డాక్టరు కట్టమంచి రామలింగారెడ్డి, ఎం. ఏ. గారి ప్రశంసాభిప్రాయమును బడసినది.
౨. ఉదయభాషాప్రవీణ విశ్వనాథ వేంకటేశ్వర కవిగారి 'ఖండ కావ్యములు'—
౩. చిల్లకునూరి సుబ్బారావుగారి 'ఆంధ్రీకృత నివానందలహరి' 'సంక్షిప్త రామాయణ పద్యకావ్యము'—
౪. ముకుంద రామమూర్తిగారి 'మాహేశ్వరి'—
౫. సాహిత్య విద్యాప్రవీణ విద్వాన్ కొత్తవల్లి మృత్యుంజయ సోమయాజిగారి 'ఖండకావ్యములు' 'కథలు'—
౬. వ్యాసరచనా ప్రవీణ బెల్లంకొండ చంద్రమౌళిశాస్త్రిగారి 'ప్రణుతి శతము' దేవీవరము. చుకుట నిర్ణయకము లేని క్రొత్త పద్యతి. 'హారతి' - ఖండకావ్యము; 'ప్రేమనగరి' - రాధాకృష్ణుల శృంగార సామ్రాజ్యము - అద్వైతసిద్ధి వరకు - ఇది ఖండ కావ్యరూపమైన అఖండ కావ్యము—
౭. వన్యాల వేంకట రంగనాథరావుగారి 'కావ్యమాలిక, ప్రేమలత. ఆంధ్రగీతి, ఎలిజీ' అను ఖండకావ్యములు, అనిల, సరసు. దిగంతం, స్మృతి పథాలు, అవును-నిజం, అనే కథాసంపుటి భావకవి, అంధకారం, పారిజాతం అనే నాటికా సంపుటి.
౮. సాహిత్య వికారర కొత్తవల్లి వేంకట రామ లక్ష్మీనారాయణశర్మగారి 'పాల్వంచ సంస్థాన చరిత్ర' పాల్వంచ శ్రీ భద్రాచల సంస్థానాధీశ్వరులైన కీ. శే. మహాబాబు సర్వరాజవంతు శ్రీ శ్రీ రాజా పార్థసారథి ఆస్పారావు సవయి అశ్వారావు బహద్దరువారి జీవితము.